

JAARVERSLAG

2017

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs
(SPON)
te Sliedrecht

INHOUDSOPGAVE

A TOELICHTING OP ONDERDELEN VAN HET JAARVERSLAG

Bestuursverslag	1
Kengetallen	33

B JAARREKENING

B1 Grondslagen	34
B2 Balans per 31 december 2017	40
B3 Staat van baten en lasten 2017	42
B4 Kasstroomoverzicht 2017	43
B5 Toelichting behorende tot de balans	44
B6 Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten	49
B7 Overzicht verbonden partijen	56
B10 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	57
B11 Gebeurtenissen na balansdatum	58
B12 Ondertekening jaarverslag	59
B13 Statutaire regeling omtrent bestemming resultaat	60

C OVERIGE GEGEVENS

C1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	61
--	----

Bestuursverslag 2017

Naam	Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON)
Werkgeversnummer	41417
Postadres	Postbus 23 3350 AA Papendrecht
Bezoekadres	Noordersingel 1 3351 ED Papendrecht

Inhoudsopgave

1. Algemeen	3
1.1 Doelstelling van de organisatie	3
1.2 Juridische structuur	4
1.3 Interne organisatiestructuur	4
2 Governance en medezeggenschap	6
2.1 Governance	6
2.2 Samenstelling Raad van Toezicht	6
2.3 Werkzaamheden Raad van Toezicht	7
2.4 Medezeggenschap	10
2.5 Samenstelling Medezeggenschapsraad	10
2.6 Werkzaamheden Medezeggenschapsraad	10
3 Onderwijs	11
3.1 Ontwikkelingen in het afgelopen jaar	11
3.2 Leerlingaantallen	11
3.3 Onderwijsprestaties	11
4 Kwaliteitszorg en onderzoek	13
4.1 Ontwikkelingen in het afgelopen jaar	13
4.2 Afhandeling van klachten	13
4.4 Overig onderzoek	13
5 Personeel en organisatie	15
5.1 Personeel in cijfers	15
5.2 Scholing	15
5.3 Arbo	16
5.4 Ziekteverzuim	17
5.5 Gevoerde beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag	17
5.6 Overige zaken	17
6 Huisvesting, ICT en facilitaire zaken	19
6.1 Huisvesting	19
6.2 Toekomstige ontwikkelingen	19
6.3 ICT en facilitaire zaken	20
7 Samenwerking en externe communicatie	21
7.1 Samenwerkingsverbanden	21
7.2 Samenwerking en fusie	21
7.3 Externe communicatie	22
8 Financiën	23
8.1 Financiële positie op balansdatum en toelichting	23
8.2 Toelichting op de ontwikkeling van de balansposten	24
8.3 Analyse realisatie exploitatie t.o.v. begroting	25
8.4 Analyse realisatie exploitatie t.o.v. vorig jaar	26
8.5 Treasuryverslag	26
8.6 Continuïteitsparagraaf	26
A GEGEVENSSET	26
8.6.1 A.1 Personele bezetting	26
8.6.2 A.2 Kengetallen verslagjaar en prognose 5 volgende jaren	28
8.6.3 A.3 Meerjarenbegroting verslagjaar en prognose 5 volgende jaren	28
B. OVERIGE RAPPORTAGES	30
8.6.4 B.1 Interne risicobeheersings- en controlesysteem	30
8.6.5 B.2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	30
8.6.6 B.3 Rapportage toezichthoudend orgaan	32

1. Algemeen

1.1 Doelstelling van de organisatie

SPON is een organisatie die onderwijs en begeleiding aanbiedt aan leerlingen die gespecialiseerd onderwijs behoeven. SPON omvat drie clusters van scholen: scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs, scholen voor speciaal basisonderwijs en een school voor praktijkonderwijs met twee vestigingen.

SPON wil door een specialistisch aanbod van onderwijs, begeleiding en zorg kinderen en jongeren voorbereiden op een volwaardige plaats in de maatschappij. SPON zoekt hierbij steeds actief naar samenwerking met andere partijen om te komen tot optimale arrangementen ('onderwijs met zorg').

Passend onderwijs is een belangrijk en leidend uitgangspunt voor SPON. De inzet van expertise op het gebied van aangepast onderwijs, (para-)medische zorg en persoonlijke ondersteuning moeten zoveel mogelijk school- en thuisnabij beschikbaar worden gesteld.

• Missie en visie

Onze missie

SPON is specialist in het verzorgen van passend onderwijs voor leerlingen die een specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoefte hebben, die verder gaat dan de mogelijkheden van het reguliere onderwijs.

Onze visie

SPON biedt leerlingen die in het reguliere onderwijs niet de juiste ondersteuning vinden de mogelijkheid om hun leerdoelen toch te bereiken en zich maximaal te ontwikkelen. Dat doen we door specifieke invulling van het onderwijs en de inzet van specialistische onderwijskundige, pedagogische, psychologische en (para)medische kennis en ervaring. We bieden maatwerk (specifieke arrangementen of leerroutes), een veilige leeromgeving en (para)medische zorg.

• Organisatiedoelen

In 2015 hebben we de koers van SPON tot 2019 bepaald. Afgesproken is om het accent te leggen op zeven strategische doelen:

1. De-toegevoegde waarde van specialistisch onderwijs aantonen en dit vastleggen binnen de schoolondersteuningsprofielen van de scholen binnen SPON;
2. Zorgen voor een krachtige verbintenis met de samenwerkingsverbanden;
3. Het bieden van een breed en flexibel aanbod van arrangementen;
4. Het bieden van een dekkend aanbod van speciale scholen, arrangementen, leerroutes en extra ondersteuning per SWV;
5. Het maken van een sterke verbinding tussen de (eigen) scholen en de beschikbare expertise binnen SPON;
6. Het beperken van de financiële en personele kwetsbaarheid als gevolg van de onzekere vraag en toenemende concurrentie.

In 2017 zijn deze zeven doelen vertaald naar concrete activiteiten op het gebied van onderwijs, kwaliteitszorg en onderzoek, personeel en organisatie, marketing en communicatie, huisvesting, facilitaire zaken en ICT, en financiën. De concrete uitwerking van het strategisch plan vindt op de scholen plaats via de school- en jaarplannen. Ook voor het te voeren bovenschools beleid van SPON vormen de organisatiedoelen het uitgangspunt. In de hoofdstukken 3 tot en met 8 van dit bestuursverslag wordt ingegaan op de resultaten m.b.t. de organisatiedoelen en beleidsterreinen.

• Vooruitblik

In 2017 is een proces doorlopen om te komen tot een herijking van de missie, visie en succesbepalende factoren (strategische speerpunten) van SPON voor de periode 2018 - 2021. Bij dit proces waren directeuren, GMR, RvT, en CvB betrokken.

In het verlengde hiervan is het SPON Jaarplan 2018 opgesteld met daarin prestatie-indicatoren, normen en concrete acties. Dit laatste maakt het gemakkelijker om, naast de financiële resultaten, de verbeter- en vernieuwingsactiviteiten van SPON te monitoren en daarover 'nog meer gefocust' te rapporteren in het bestuursverslag.

1.2 Juridische structuur

• Gegevens

De rechtspersoon is stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON). De stichting is opgericht in 2003 en is gevestigd aan de Noordersingel 1, 3351 ED te Papendrecht. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24354004.

• Scholen

School	Brin	Adres	Postcode	Plaats
SO/VSO Kiem	00KK	De Sitterstraat 9	3318 AA	Dordrecht
VSO ZMLK De Stroom	00RK	Reeweg Zuid 22	3317 NH	Dordrecht
SO Bleyburgh	14OH	Menuet 72	3363 KH	Sliedrecht
VSO Bleyburgh	14OH	Prof. Kamerlingh Onneslaan 187	3362 VE	Sliedrecht
SO/VSO De Kleine Wereld	14OH	Dr. Hiemstralaan 24	4205 KM	Gorinchem
SBO De Steenen Kamer	00UE	Stenenkamer 34	3332 KP	Zwijndrecht
SBO De Kameleon	00VW	Noordersingel 1	3351 ED	Papendrecht
SBO De Rotonde	12UK	Dr. Hiemstralaan 85	4205 KK	Gorinchem
PRO De Sprong	26HD	Elzenhof 124 Laurensvliet 2-R	3363 HE 3331 HW	Sliedrecht Zwijndrecht

1.3 Interne organisatiestructuur

• Toezicht, bestuur en directie

De Stichting kent sinds 2009 een bestuurlijk model, waarin een College van Bestuur de organisatie bestuurt en een Raad van Toezicht toezicht houdt. Het College van Bestuur wordt gevormd door de heer J.P. Bijlstra (0,95 fte). De heer Bijlstra heeft één bezoldigde nevenfunctie: het voorzitterschap van de Nederlandse Vereniging van Pedagogen en Onderwijskundigen (NVO).

Het College van Bestuur wordt ondersteund door een bestuursassistent en een secretariael medewerker. De overige ondersteunende werkzaamheden zijn uitbesteed. Het gaat hierbij onder andere om de financiële administratie, de salarisadministratie, de (financiële) planning & control en de ondersteuning op het gebied van huisvesting, schoonmaak, beveiliging en ICT. Daarnaast wordt voor personeels- en overige beleidszaken incidenteel gebruik gemaakt van gespecialiseerde bureaus.

De directeuren zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken van de onder hun 'aansturing' vallende school en voor de uitvoering van het beleid. Daarnaast dragen directeuren een gedeelde verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van SPON-breed beleid.

• Beleidsportefeuilles

Ook in 2017 zijn de beleidsportefeuilles verdeeld over de directeuren. Uitgangspunten hierbij zijn:

- Een betere verbinding tussen ontwikkeling en uitvoering van beleid;
- Een vergroting van de verantwoordelijkheden van directeuren (in lijn met functieniveau DC).

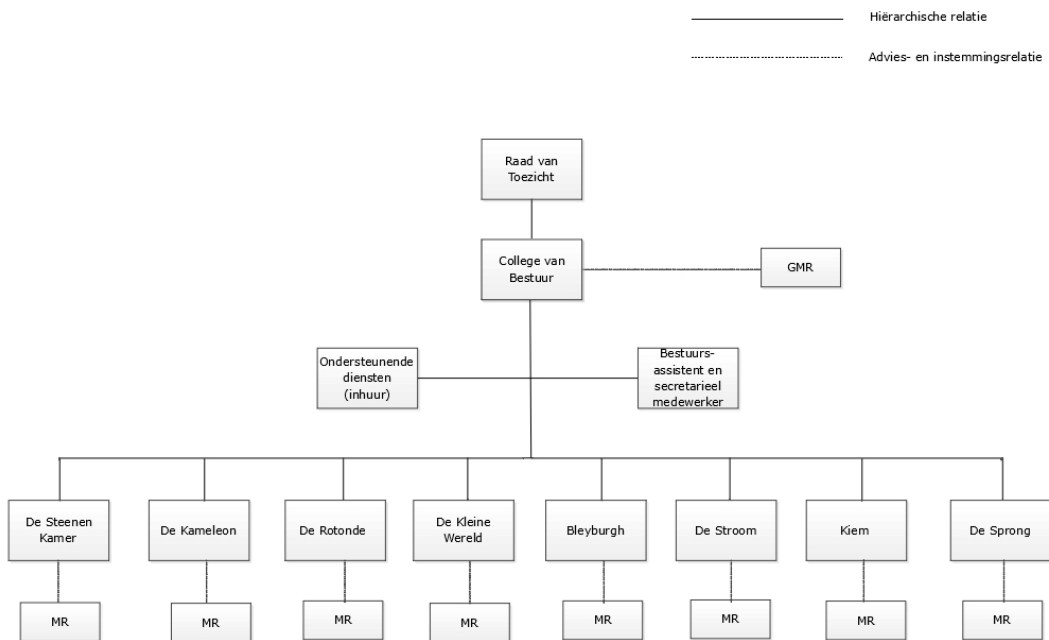
De volgende beleidsportefeuilles worden onderscheiden:

- Onderwijs & Kwaliteit;
- Planning & Control;
- ICT & Facilitair;

- Marketing & Communicatie;
- Human Resources Management;
- Arbo & Veiligheid.

In lijn met de eerdergenoemde organisatiedoelen wordt in overleg met het College van Bestuur jaarlijks bepaald welke beleidsterreinen bijzondere aandacht krijgen. Ten aanzien van de beleidsportefeuilles hebben de directeuren vooral een regiefunctie. Voor de uitvoering van de desbetreffende werkzaamheden maken zij gebruik van gespecialiseerde externe ondersteuning en van de medewerkers van het bestuurskantoor. In het zeswekelijks overleg tussen de directeuren en het College van Bestuur worden de voortgang en de resultaten besproken.

- **Organogram SPON**

2 Governance en medezeggenschap

2.1 Governance

Om te kunnen voldoen aan de Code Goed Bestuur is binnen SPON gekozen voor een organieke scheiding tussen bestuur en toezicht. Deze situatie is van kracht sinds 1 januari 2009. De dagelijkse leiding is vanaf die datum in handen van het College van Bestuur. Het College van Bestuur legt aan de raad verantwoording af over de gang van zaken binnen SPON. Hiertoe verschaft het College van Bestuur de Raad van Toezicht alle benodigde informatie die deze nodig heeft voor zijn toezichthoudende taak. Het College van Bestuur maakt actief gebruik van de adviesfunctie van de Raad van Toezicht door belangrijke beslissingen en complexe zaken aan de Raad van Toezicht voor te leggen en deze open te bespreken.

De Raad van Toezicht heeft de volgende bevoegdheden, verantwoordelijkheden en taken:

- Werkgever:
Het voorzien in een goed samengesteld en functionerend College van Bestuur, het beoordelen van de leden van het College van Bestuur en de verantwoordelijkheid voor de rol van werkgever van de leden van het College van Bestuur.
- 'Opzichter':
Het houden van toezicht op het handelen van het College van Bestuur en op de algemene gang van zaken binnen de onderwijsinstelling. De Raad van Toezicht houdt integraal toezicht. Dat betekent dat hij alle aspecten van de onderwijsinstelling en alle relevante belangen in overweging neemt. Bij de vervulling van zijn taak richt de Raad van Toezicht zich naar het belang van de onderwijsinstelling, rekening houdend met het feit dat de onderwijsinstelling een organisatie is met een bijzondere maatschappelijke verantwoordelijkheid.
De toezichthoudende taak strekt zich in ieder geval uit tot:
 - het toezicht houden op naleving van de wettelijke verplichtingen en de Code Goed Bestuur;
 - het toezicht houden op rechtmatige verwerving, bestemming en aanwending van de middelen;
 - de goedkeuring van het strategisch beleid;
 - de benoeming van de externe accountant;
 - de goedkeuring van de jaarrekening (op 20-6-2017) en begroting (op 17-1-2017) en meerjarenbegroting (op 4-4-2017);
 - de goedkeuring van het jaarverslag;
 - de benoeming en het ontslag van de leden van het College van Bestuur;
 - de rechtspositie en bezoldiging van de leden van het College van Bestuur (de Raad van Toezicht heeft ingestemd met de WNT-norm gebaseerd die is berekend op basis van de complexiteitspunten);
 - de wijziging van de statuten.
- Klankbord:
Het functioneren als klankbord voor het College van Bestuur. Zo is het afgelopen bijvoorbeeld de meerjarenonderhoudsbegroting (MOP), die periodiek wordt geactualiseerd, gedeeld. Doel was de bespreking van de wijze waarop de beschikbare onderhoudsgelden worden ingezet. Ook zijn de voortgangsrapportages van de renovatieprojecten in Gorinchem aan de Raad van Toezicht verstrekt en besproken met het College van Bestuur.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen functioneren. De Raad van Toezicht bespreekt tenminste eenmaal per jaar zijn eigen functioneren. Van bedoelde bespreking wordt een verslag gemaakt dat bewaard wordt in het archief van de instelling. De Raad van Toezicht kiest uit haar midden een voorzitter en een vice-voorzitter.

Er is een Bestuursstatuut, waarin de taken en verantwoordelijkheden van bestuur en toezichthouder zijn vastgelegd. De actualisering van het bestuursstatuut is in 2017 afgerond.

2.2 Samenstelling Raad van Toezicht

Binnen de Raad van Toezicht is sprake van voldoende spreiding van deskundigheden en maatschappelijke achtergronden. De samenstelling is conform het profiel dat voor de Raad van Toezicht is vastgesteld:

- bestuurlijke ervaring en strategisch inzicht in relatie tot grote organisaties (allen);

- o branchekennis bij enkele leden;
- o onderwijsdeskundigheid bij minimaal één van de leden;
- o financiële deskundigheid bij enkele leden;
- o verankering in de regio (allen);
- o snel overzicht en inzicht kunnen verwerven (allen);
- o in staat tot kritische zelfreflectie (allen);
- o onafhankelijkheid (allen).

De Raad van Toezicht functioneert als geheel; er zijn geen commissies ingesteld die verantwoordelijk zijn voor de taken.

Onderstaande tabel laat zien uit welke leden de Raad van Toezicht van SPON bestond in 2017.

Naam	Functie	Op voordracht van	Benoeming d.d.
Mevr. M. van Doorn	Voorzitter	Raad van Toezicht	1-1-2014
Mevr. C. van Randwijk	Lid	Raad van Toezicht	1-1-2012
Dhr. H.J.C. Vermeer	Lid	GMR	1-1-2009
Dhr. M.W. Heemskerk	Lid	Raad van Toezicht	1-1-2016
Mevr. B.F.L. Vermaas	Lid	Raad van Toezicht	1-1-2014

De zittingstermijn van de leden van de Raad van Toezicht vier jaar. De leden zijn één keer herbenoembaar.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de betaalde- en onbetaalde nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht van SPON in 2017.

Naam	Nevenfunctie	Bezoldigd
Mevr. M. van Doorn	n.v.t.	n.v.t.
Mevr. C. van Randwijk	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. H.J.C. Vermeer	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. M.W. Heemskerk	- Lid RvT van Cavent - Voorzitter college van kerkrentmeesters hervormde gemeente Numansdorp	Ja Nee
Mevr. B.F.L. Vermaas	- Vice-voorzitter RvT Stichting Samenwerkingsscholen Voorne-Putten - Voorzitter Raad van Commissarissen Directzorg Nederland B.V. - Lid Raad van Commissarissen Woningbouwvereniging Woongoed Goeree Overflakkee - Vice-voorzitter Primo VPR onderwijsgroep	Ja Ja Ja Ja

o VTOI

De Raad van Toezicht van SPON is aangesloten bij de VTOI. De VTOI is de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen. Als beroepsvereniging draagt de VTOI bij aan de verdere professionalisering van toezichthouders door het ontwikkelen van visie op bestuur en toezicht, het verder professionaliseren van toezicht, het uitwisselen van informatie die daaraan een bijdrage levert, alsmede het aangaan van collectieve arbeidsovereenkomsten en andere taken die de toezichthouder in staat stelt goed werkgever te zijn. De bezoldiging van de Raad van Toezicht blijft ruim binnen de richtlijnen van de VTOI.

2.3 Werkzaamheden Raad van Toezicht

In 2017 zijn de Raad van Toezicht en het College van Bestuur vier keer bij elkaar geweest. Tijdens de vergaderingen zijn onder andere de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

Vergadering 17 januari 2017

- o Onderzoek samenwerking SPON en Griendencollege;
- o Begroting 2017;
- o Treasurystatuut;
- o Statuten;

- Stappenplan strategische koers;
- Agrotalent;
- Lopende huisvestingsprojecten.

Vergadering 4 april 2017

- Honorering Raad van Toezicht;
- Onderzoek binnen De Stroom;
- MARAP 4^e kwartaal 2016;
- Meerjarenbegroting 2017 – 2020;
- Offertetraject nieuwe accountant;
- Treasurystatuut;
- Bestuursstatuut en directiereglement;
- Samenwerking SPON en Griendencollege;
- Lopende huisvestingsprojecten.

Vergadering 20 juni 2017

- Bestuursverslag en Jaarrekening 2016 (in aanwezigheid van de accountant);
- Statuten, bestuursstatuut en directiereglement;
- MARAP 1^e kwartaal 2017;
- Tussenstand leerlingaantallen;
- Bestuursformatieplan;
- Managementrapportage Zorg van de Zaak;
- Samenwerking SPON en Griendencollege;
- Lopende huisvestingsprojecten.

Vergadering 2 oktober 2017

- Rapport van bevindingen kwaliteitsonderzoek De Steenen Kamer;
- MARAP 2^e 2017;
- Tussenstand leerlingaantallen;
- Bezoldiging Raad van Toezicht;
- Statuten, bestuurs- en toezichtreglement;
- Samenwerking SPON en Griendencollege;
- Inrichting bestuur en profielschets nieuwe bestuurder;
- Lopende huisvestingsprojecten.

Vergadering 17 november 2017

- MARAP 3^e kwartaal 2017;
- Leerlingaantallen per 1-10-2017;
- Statuten en bestuursstatuut;
- Rooster van aftreden en herbenoeming mevr. Van Doorn en mevr. Vermaas - van de Bilt;
- Stand van zaken De Stroom;
- Aanpak en voortgang HRM-beleid;
- Samenwerking SPON en Griendencollege;
- Uitbreiding College van Bestuur SPON;
- Lopende huisvestingsprojecten.

• **Fusietraject Griendencollege en uitbreiding College van Bestuur**

Aan twee onderwerpen heeft de Raad van Toezicht in 2017 extra aandacht besteed: het fusietraject met het Griendencollege en de uitbreiding van het College van Bestuur.

- In 2016 zijn het Griendencollege (een school voor vmbo in Sliedrecht met 350 leerlingen) en SPON een verkenning gestart m.b.t. een inhoudelijke samenwerking om elkaar te versterken en een maximale dekking te bieden aan leerlingen in de regio die extra ondersteuning nodig hebben. SPON en Griendencollege werken al langer samen, onder andere op het gebied van huisvesting en uitwisseling van leerlingen (Bleyburgh VSO is sinds 2015 gehuisvest binnen het gebouw waarin ook het Griendencollege zit). In 2017 Het gesprek tussen SPON en het Griendencollege is in 2017 voortgezet en heeft uiteindelijk geleid tot de intentie om te komen tot een bestuurlijke fusie.
- Uit gesprekken tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht en het College van Bestuur is gebleken, dat er behoefte is aan een tijdelijke uitbreiding in de bestuursformatie van SPON, mede gelet op de extra werkzaamheden in het kader van het genoemde fusietraject.

De Raad van Toezicht heeft over beide onderwerpen geregeld contact gehad met het College van Bestuur en hierover (in afwezigheid van het College van Bestuur) apart vergaderd op 28 augustus 2017. Met betrekking tot de intentie om te komen tot een bestuurlijke fusie met het Griendencollege heeft de Raad van Toezicht besloten goedkeuring te geven aan de uitvoering van het intentiebesluit. Ook heeft de Raad van Toezicht in deze vergadering besloten akkoord te gaan met de tijdelijke benoeming van een lid College van Bestuur in 2018.

- **Nieuwe accountant**

In het kader van 'good governance' heeft de Raad van Toezicht besloten om in 2017 te veranderen van accountant. In de vergadering van 20 juni 2017 is DRV bedankt voor het controleren van de Jaarrekening 2016 en voor het goede werk dat zij de afgelopen jaren voor SPON hebben gedaan. Na een zorgvuldig werving- en selectietraject heeft de Raad van Toezicht Astrium OnderwijsAccountants benoemd als nieuwe accountant van SPON.

- **Evaluatie Raad van Toezicht en College van Bestuur**

In lijn met de CAO Bestuurders PO 2015 (Artikel 6. Professionalisering en beoordeling) heeft een delegatie van de Raad van Toezicht op 6 maart 2018 een evaluatie- en planningsgesprek gevoerd met de voorzitter van het College van Bestuur. De volgende punten zijn besproken:

1. De gerealiseerde resultaten periode 2017 (terugblik).
2. De beoogde resultaten periode 2018 (vooruitblik).
3. Persoonlijke ontwikkeling en loopbaanplannen.

Het gesprek, dat vanwege persoonlijke omstandigheden later heeft plaatsgevonden dan gebruikelijk, is gevoerd aan de hand van een door de voorzitter van het College van Bestuur opgestelde notitie. Voor het bepalen van het algemene beeld van het functioneren van het bestuur heeft de Raad van Toezicht drie bronnen gebruikt: de eigen ervaringen, de ervaringen van de directeuren en de ervaringen van de leden van de GMR. De uitkomsten van het functioneringsgesprek zijn vastgelegd in een verslag dat is opgesteld door de delegatie van de Raad van Toezicht en zijn gedeeld met de voltallige Raad van Toezicht en het College van Bestuur.

De Raad van Toezicht heeft in een apart daarvoor belegde vergadering van 21 februari 2017 (in afwezigheid van het College van Bestuur) zijn eigen functioneren geëvalueerd. De conclusies van dit overleg zijn gedeeld met het College van Bestuur.

- **Kwaliteit en deskundigheid**

De Raad van Toezicht houdt zijn kwaliteit op peil door middel van deskundigheidsbevordering, onder andere door collegiale consultatie en het bestuderen van relevante documenten van onder andere de PO- en VO-raad, OCW, en de Onderwijsinspectie. Er heeft in 2017 geen gezamenlijke professionaliseringsbijeenkomst plaatsgevonden. Op individueel niveau heeft een aantal leden van de Raad van Toezicht scholing bij de VTOI gevolgd.

- **Contact directeuren en GMR**

Op 4 april en op 2 oktober 2017 heeft de Raad van Toezicht vergaderd met de directeuren van SPON. De volgende punten zijn aan de orde geweest:

- Aanpak strategisch plan SPON 2018 - 2021;
- Uitkomsten externe en interne analyses;
- Herijking missie en visie SPON;
- Succesbepalende factoren / strategische speerpunten SPON;
- Resultaten en acties (input voor het jaarplan);
- Herijking bestuurlijke inrichting SPON (o.a. uitbreiding College van Bestuur);
- Code goed bestuur.

- Contact RvT en GMR

Op 29 mei en 6 november 2017 heeft de Raad van Toezicht vergaderd met de GMR. De volgende punten zijn aan de orde geweest:

- A3 methodiek (om te komen tot een nieuw strategisch plan en jaarplan voor SPON);
- Herijking missie en visie van SPON;
- Succesbepalende factoren / strategische speerpunten SPON;
- Resultaten en acties (input voor het jaarplan).

De RvT is op 20 juni 2017, voorafgaand aan de reguliere vergadering met het College van Bestuur, op werkbezoek geweest bij de vestiging van De Sprong in het LOKET te Zwijndrecht. Ook was men vertegenwoordigd bij de heropening van het Theehuis in Sliedrecht waar leerlingen van Bleyburgh VSO en De Sprong praktijkervaring kunnen opdoen.

2.4 Medezeggenschap

De stichting kent op schoolniveau een Medezeggenschapsraad (MR), waarin zowel ouders als personeelsleden zitting hebben. Op centraal niveau kent de stichting een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). In deze raad zitten vertegenwoordigers van de afzonderlijke MR-en met uitzondering van De Sprong (VO), omdat SPON maar één praktijkschool heeft. Afsproken is, dat een vertegenwoordiger van de MR van De Sprong de vergaderingen van de GMR altijd kan bijwonen.

2.5 Samenstelling Medezeggenschapsraad

In 2017 waren zeven personeelsleden en drie ouders, gedurende het hele jaar of een gedeelte daarvan, lid van de GMR. Namens de werkgever wordt het overleg met de MR gevoerd door de afzonderlijke directeuren. Het overleg met de GMR wordt gevoerd door het College van Bestuur. Door de GMR is een jaarverslag opgesteld. Onderstaande informatie is daaruit afkomstig.

2.6 Werkzaamheden Medezeggenschapsraad

In het kalenderjaar 2017 heeft één overleg plaatsgevonden met de Raad van Toezicht en hebben vijf vergaderingen plaatsgevonden met het College van Bestuur. Er is in deze vergaderingen onder andere aandacht besteed aan:

- Taakbeleid;
- Begroting;
- Huisvesting;
- Scholingsbeleid;
- Meerjarenbegroting
- Bestuursformatieplan;
- Kwartaalrapportages;
- Jaarrekening;
- Vervangingspool;
- 5 gelijke dagen model;
- Samenwerking SPON en Griendencollege;
- Strategie SPON;
- Website(s) SPON;
- Ziekteverzuim;
- Onderzoek De Stroom;
- Agrotalent;
- Functieboek;
- Uitbreiding bevoegdheden P(G)MR door wijziging Arbeidsomstandighedenwet
- Staking;
- Bedrijfsfitness en WKR;
- Herinrichting bestuurlijke organisatie SPON.

In het interne overleg van de GMR zijn deze onderwerpen uitgebreid besproken en is advies of instemming gegeven.

3 Onderwijs

3.1 Ontwikkelingen in het afgelopen jaar

In het kader van de verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs zijn in 2017 diverse activiteiten uitgevoerd. Een volledig overzicht hiervan is opgenomen in de jaarverslagen van de SPON-scholen. Ter ondersteuning van bovengenoemde activiteiten en resultaten heeft SPON de (extra) middelen van de prestatiebox over de scholen verdeeld. De inhoudelijke rapportage m.b.t. de prestatiebox is opgenomen in Paragraaf 3.3.

3.2 Leerlingaantallen

In het onderstaande schema zijn de leerlingaantallen per 1-10-2017 weergegeven.

Per school		Per onderwijssoort	
De Steenen Kamer	162	SO-cat 1 < 8 jr	52
De Kameleon	140	SO-cat 1 8jr eo	92
De Ronde	87	SO-cat 2 < 8 jr	23
Bleyburgh	131	SO-cat 2 8jr eo	47
De Kleine Wereld	46	SO-cat3 < 8 jr	16
Kiem	204	SO-cat 3 8jr eo	30
De Stroom	69	VSO-cat 1 8jr eo	140
De Sprong	227	VSO-cat 2 8 jr eo	4
		VSO-cat 3 8jr eo	46
		SBO	389
		PRO	227
	1.066		1.066

Het leerlingenaantal op 1 oktober 2017 is 44 leerlingen hoger dan het leerlingenaantal op 1 oktober 2016. Door de volledige realisatie van de huisvesting van De Sprong op de nieuwe locatie in Zwijndrecht konden er (weer) meer leerlingen worden opgevangen binnen het praktijkonderwijs. De verwachting is, dat het leerlingenaantal van De Sprong nog iets zal stijgen in 2018. Mede door het aanbod van nieuwe, gespecialiseerde arrangementen is het leerlingenaantal van de overige SPON-scholen op peil gebleven of licht gestegen. Door de invoering van passend onderwijs en de krimp van het totaal aantal leerlingen is het nog steeds mogelijk dat het leerlingenaantal van de SPON-scholen de komende jaren (geleidelijk) iets zal gaan afnemen.

3.3 Onderwijsprestaties

SPON ontvangt, naast de reguliere lumpsumbekostiging, ook een bedrag via de zogenoemde prestatiebox, gebaseerd op het bestuursakkoord. De focus van dit bestuursakkoord is:

- o opbrengstgericht werken;
- o professionalisering van leraren en schoolleiders;
- o versterking en samenhang binnen en kwaliteit van cultuureducatie;
- o verbetering van het taal- en rekenonderwijs.

Iedere SPON-school heeft de ambities op het gebied van onderwijs en kwaliteit verwerkt in het schoolplan en jaarplan. De extra financiële impuls vanuit de prestatiebox is hierin verwerkt. Iedere school heeft de bestedingsvrijheid om de ambities te realiseren. Het geld uit de prestatiebox is bedoeld om investeringen te versterken, te verdiepen en te versnellen. SPON heeft de verdeling van de gelden rechtmatig en conform de richtlijnen vanuit ministerie over de scholen verdeeld.

De gelden van de prestatiebox geven een positieve impuls aan de ambities van de SPON-scholen. Een aantal doelstellingen is inmiddels behaald en een aantal trajecten loopt nog.

SPON zal middels planning en control de opbrengst van de financiële investering blijven volgen en verantwoorden.

Bij het beschrijven van de inzet van de prestatieboxmiddelen in 2017 maken we, net als voorgane jaren, een onderscheid tussen het praktijkonderwijs (PRO), het speciaal basisonderwijs (SBO), het speciaal onderwijs (SO) en het voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

- **PRO**

- De leerlijnen Nederlands, rekenen, AVO, praktijk & arbeidstoeleiding zijn vastgelegd voor de genoemde leerjaren in doelenlijsten binnen vakwerkplannen;
- Alle leerlingen werken met een coachkaart en worden door de medewerkers van de school gecoacht en begeleid op de persoonlijke leerdoelen;
- De kwaliteit van coaching is in heldere en eenduidige indicatoren omschreven.
- LOB is uitgewerkt naar een plan van aanpak voor invoering gekoppeld aan de coachmethodiek van de school;
- Onderzoek naar de wenselijkheid om de leeropbrengsten van de leerlingen systematisch op leerling- en schoolniveau te monitoren is gekoppeld aan het OPP van de leerling ten einde het onderwijsproces te verbeteren;
- Individuele scholing is uitgevoerd en in het kader van de gesprekkencyclus geëvalueerd. Ook de teambrede scholing is uitgevoerd en geëvalueerd.

- **SBO**

- Teamleden weten te acteren tijdens conflicten met leerlingen;
- Teams hebben scholing PBS gevolgd en er zijn afspraken gemaakt over gedragsregels, gedragsverwachtingen en aanpak;
- De scholen beschikken over een doorgaande lijn m.b.t. cultuureducatie. Er zijn methoden aangeschaft van de serie Moet je doen, nl. de onderdelen Muziek en Kunst en Cultuur.

- **SO**

- Expertgroepen werkten een aanbod uit voor de verschillende doelgroepen;
- Externe ondersteuning is ingezet voor de structuurgroepen;
- Een gezamenlijke scholingsdag met Rijndam-revalidatietherapie;
- Medewerkers volgden een cursus neuropsychologie;
- Een aanzienlijk deel van de schoolteams heeft workshops gevolgd op het gebied autisme ('Autisme anders bekijken').

- **VSO**

- Doorgaande leerlijn voor cultuureducatie;
- Aan de hand van analyses van de opbrengsten m.b.v. ParnasSys is het volgen van de leerling op groeps- en individueel niveau en het bijstellen van het aanbod beter mogelijk;
- Medewerkers hebben meer bagage om conflicten bij de leerlingen te voorkomen en aan te pakken;
- De opbrengsten van alle leerlijnen zijn in kaart gebracht en geanalyseerd;
- De gebruikte toetsen zijn geëvalueerd.

4 Kwaliteitszorg en onderzoek

4.1 Ontwikkelingen in het afgelopen jaar

Alle scholen van SPON hebben een basisarrangement. In 2017 is De Steenen Kamer bezocht door de onderwijsinspectie. De inspecteur heeft de school opnieuw een basisarrangement toegekend.

Jaarlijks worden de geplande activiteiten en resultaten van de jaarplannen van de SPON-scholen door desbetreffende directeuren en teams geëvalueerd. Daarbij en daarnaast worden ten behoeve van de kwaliteitszorg binnen SPON verschillende instrumenten gebruikt: alle SBO- en (V)SO-scholen hanteren het instrument WMK en Praktijkschool de Sprong gebruikt als VO-school het instrument PROZO ('In praktijk goed') van het landelijk werkverband. Als onderdeel van deze instrumenten worden jaarlijks zogeheten quick scans uitgevoerd met betrekking tot (per school) verschillende beleidsterreinen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om: zorg en begeleiding, pedagogisch handelen, professionalisering, stage en arbeidstoeleiding, levensbeshouwing, actieve rol leerlingen, e.d. De scores varieerden van voldoende tot goed. Aandachtspunt is de (gewenste) actieve rol van leerlingen. De uitkomsten van de quick scans worden gebruikt als input voor verbeterpunten binnen de (nieuwe) jaarplannen van de scholen.

Een ander onderdeel van het gebruikte kwaliteitsinstrumentarium betreft het periodiek uitzetten van vragenlijsten met betrekking tot de sociale veiligheid en tevredenheid van medewerkers, ouders en leerlingen. In 2016 zijn deze vragenlijsten uitgezet binnen verschillende scholen van SPON. De uitkomsten varieerden van voldoende tot goed. De respons van medewerkers en leerlingen was goed; de respons van ouders is op sommige scholen een aandachtspunt. Ook voor de uitkomsten van deze onderzoeken geldt, dat deze worden meegenomen bij het opstellen van de nieuwe jaarplannen.

Ter (verdere) versterking van de kwaliteit binnen de SPON-scholen zal gewerkt gaan worden met interne auditteams. De voorbereiding van de implementatie van deze audits heeft in 2017 plaatsgevonden. In 2018 zullen de eerste interne audits worden uitgevoerd.

Op bovenschools niveau van SPON is in 2017 gewerkt aan de aanscherping van de (strategische) doelen en beoogde resultaten op bovenschools niveau, zodat de realisatie hiervan beter kan worden gemonitord. Ter verbetering van het (inhoudelijk) planning- en controlproces is in overleg met de Raad van Toezicht gekozen voor de invoering van de A3 methodiek. Deze methodiek is een op het INK-managementmodel gebaseerde werkwijze ter (cyclische) verbetering van de organisatie. De toepassing van de A3 methodiek heeft in 2017 geleid tot een nieuw strategisch plan en het SPON Jaarplan 2018.

4.2 Afhandeling van klachten

SPON kent een Klachtenregeling primair en voortgezet onderwijs en een Klachtencommissie en Vertrouwenspersoon. Daarnaast is SPON aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs.

In 2017 zijn bij het bestuur van SPON geen nieuwe klachten binnengekomen.

4.4 Overig onderzoek

Naast de scans en onderzoeken in het kader van het kwaliteitssysteem van de SPON-scholen is in 2017 een extern onderzoek gedaan naar de cultuur en samenwerking op VSO De Stroom. De opmaat naar deze opdracht was bijzonder, in die zin, dat directie, managementteam en de personeelsgeleding van de school zelf en gezamenlijk verzocht hebben om een onafhankelijk onderzoek. Er leek nog geen sprake van evidente conflicten of fricties, maar zij maakten zich gezamenlijk zorgen over diverse negatieve ontwikkelingen binnen de school, met name wat betreft de cultuur en de samenwerking binnen het team.

De bevindingen uit het onderzoek waren aanleiding voor een aantal aanbevelingen die door het College van Bestuur zijn overgenomen en geëffectueerd.

Het betrof onder andere interne mobiliteitsmaatregelen, studiedagen op het gebied van professioneel en collegiaal gedrag, activerend scholingsbeleid voor de medewerk(st)ers van De Stroom, alsmede een collectief beleid voor kennisuitwisseling en vormen van collegiale intervisie. Daarnaast is ondersteuning geregeld voor het versterken van de leidinggevende en sturende rol op gebied van cultuur en samenwerking door de directie en de leden van het MT.

5 Personeel en organisatie

5.1 Personeel in cijfers

Op peildatum 31 december 2017 had SPON een personeelsomvang van ca. 224 fte. Ten opzichte van het vorige boekjaar is de totale formatie met ca. 10 fte toegenomen. Dit heeft te maken met uitbreiding van de Vervangingspool en de stijging van de leerlingaantallen (zie Paragraaf 3.2).

Omdat het risicoprofiel van SPON op het personele vlak sterk is verminderd de afgelopen jaren, is er in 2017 opnieuw voor gekozen om nieuwe medewerkers (al dan niet tijdelijk) in dienst te nemen en de inhuur van medewerkers via een (flexibele, maar duurdere) payroll- of uitzendconstructie zoveel mogelijk te beperken. Met het oog op de krapte op de arbeidsmarkt is het soms toch nodig om medewerkers van de invalpool (derde schil) op deze wijze in te huren. In de praktijk blijkt dit geregeld een goede opstap te zijn naar een plaats in de eerste schil (dienstverband) van de vervangingspool.

Voor een goede strategische personeelsplanning is het van belang om goed zicht te krijgen op het natuurlijk verloop. Uit de gegevens uit onderstaande tabel kan worden geconcludeerd, dat er de komende jaren natuurlijk verloop zal plaatsvinden. De desbetreffende medewerkers bevinden zich in het leeftijdscohort 60/64 en zij zullen naar verwachting gebruik gaan maken van de (keuze)pensioenregeling. Met deze regeling kunnen personeelsleden reeds vanaf 60-jarige leeftijd gebruikmaken van de vroegpensioenregeling. Op het moment dat een personeelslid gebruik maakt van de pensioenregeling vervallen de loonkosten van deze medewerkers geheel of gedeeltelijk voor een bepaald schooljaar. De daadwerkelijke leeftijd waarop iemand gebruik maakt van de pensioenregeling is per persoon verschillend. De bedragen geven de mogelijke afname van de loonkosten weer in het betreffende schooljaar, wanneer er geen herbezetting plaatsvindt van de vrijgevallen formatieruimte.

Schooljaar	Afname loonkosten	Vermindering fte
2018-19	€ 75.410	1,9
2019-20	€ 0	0
2020-21	€ 279.664	4,1
2021-22	€ 206.777	3,9

Niet alleen wegens pensionering kan er natuurlijk verloop plaatsvinden. Natuurlijk verloop kan ook plaatsvinden door ontslag op eigen verzoek van een personeelslid bijvoorbeeld in verband met het aanvaarden van een andere baan, deeltijdwerk, verhuizing, etc. Historisch gezien ligt het natuurlijk verloop bij SPON op ongeveer 1,5% van het personeelsbestand. Bij een bezetting van ongeveer 224 fte komt dit overeen met 3,4 fte.

5.2 Scholing

Binnen de scholen is ook in 2017 een aantal studiedagen georganiseerd voor gezamenlijke scholing. Daarnaast hebben medewerkers op individueel niveau deelgenomen aan allerlei scholingsactiviteiten. Een volledig overzicht hiervan is opgenomen in de jaarverslagen van de SPON-scholen. Leraren hebben (voor een uitgebreidere opleiding) ook gebruik gemaakt van de lerarenbeurs, die door het ministerie van OCW is ingesteld (o.a. voor de master [S]EN). Iedere school heeft de scholingsambities verwerkt in een scholingsplan. Ten behoeve hiervan heeft SPON de (extra) middelen van de prestatiebox verdeeld.

• Professionalisering van onderwijsgevend personeel

Op de diverse scholen van SPON hadden de gezamenlijke scholingsactiviteiten in 2017 onder andere betrekking op:

- o autisme;
- o positive behavior support (PBS);
- o moeilijk verstaanbaar gedrag;
- o bedrijfshulpverlening;
- o gevaren social media.

- **Professionalisering van leidinggevenden**

De organisatie van SPON vraagt van de directeur de rol van integraal leidinggevende. Dit betekent dat iedere directeur moet beschikken over een grote mate van kennis en vaardigheden gerelateerd aan de diverse beleidsportefeuilles. De professionalisering heeft zowel gezamenlijk als op individueel niveau plaatsgevonden (o.a. modules in het kader van de schoolleiders opleiding, overige vakinhoudelijke cursussen, en allerlei vormen van coaching). In 2017 zijn, onder begeleiding van externe deskundigen, gezamenlijke scholingsactiviteiten uitgevoerd op de volgende terreinen:

- Risicoscan Cupella;
- Ziekteverzuimbeleid;
- A3-methodiek

5.3 Arbo

In het Jaarverslag 2017 van de Arbo-commissie van SPON, die wordt aangestuurd door twee van de directeurs (in de rol van portefeuillehouders), worden de volgende activiteiten en resultaten vermeld:

Onderwerpen	Resultaten
Veiligheidsteam (VT)	Het veiligheidsteam per school werkt vanuit de principes van het Arbo-beleidsplan
BHV	• Concrete vragen vanuit de BHV-ers worden geïnventariseerd • Lesmiddag voor preventiemedewerkers en BHV-ers
Sociale veiligheid	• Opvragen van voorbeelden van de vragenlijst bij Sponscholen • Samenstellen van de uniforme vragenlijst • De lijst Kind en sociale veiligheid vanuit Arbomeester is leidend • Afnamen vragenlijst sociale veiligheid onder ouders en personeel
Schoolgids en website	• Het onderdeel Arbo en Veiligheid in de schoolgids voldoet aan de wettelijke kaders die de inspectie hieraan stelt
Inventariseren stand van zaken m.b.t. het Arbobeleidsplan per school	• Elke school werkt volgens de algemene verplichtingen van de Arbowet
Kwaliteit management systeem (KMS)	• Alle vastgestelde bovenschoolse Arbo documenten zijn opgenomen in het KMS en staan op de S-schijf
De school voert een voor de leerlingen, medewerkers en schoolleiding duidelijk beleid tegen agressie en geweld, pesten	• Het boven schoolse anti-pestprotocol is vastgesteld • Iedere school is in het bezit van een valide anti-pestprogramma • Iedere school heeft een Antipest-coördinator • De inhoud en functie-eisen van de anti-pestcoördinator zijn vastgelegd
Calamiteitenplan	• Er is een opzet gemaakt om te komen tot een calamiteitenplan

- **Ongevallen en incidenten**

In 2017 zijn bij het bestuur van SPON geen ongevallen en incidenten gemeld.

5.4 Ziekteverzuim

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ziekteverzuimcijfers voor de periode van 1-1-2017 tot en met 31-12-2017.

Organisatorische eenheid	Kort 1-7	Middel 8-42	Lang 43-91	Lang 92-182	Lang 183-365	Lang > 366	Totaal	Meldings frequentie	Gem. verzuimduur
Kiem	1,31%	1,20%	0,30%	1,51%	5,17%	2,59%	10,89%	1,75	22,15
SPON OAG		4,33%					4,33%	1,27	14
De Stroom	0,93%	2,17%	3,89%	2,69%	3,06%		12,74%	1,78	23,58
De St. Kamer	0,76%	0,40%	0,26%		4,06%	2,20%	7,67%	1,14	27,23
De Kameleon	0,63%	0,29%	1,24%			1,80%	3,96%	0,86	5,04
De Rotonde	0,70%	0,56%		2,76%	1,28%	0,94%	6,23%	1,29	31,75
Bleyburgh SO	1,07%	0,75%	1,73%	1,78%			5,33%	1,50	6,62
Bleyburgh VSO	0,92%	0,63%		2,23%	3,83%	2,53%	10,15%	1,93	30,81
De Kl. Wereld	0,26%	0,35%	1,37%	0,72%		0,47%	2,70%	0,67	13,21
De Sprong	0,79%	0,25%	1,11%	1,83%	4,42%	1,95%	10,35%	1,41	22,35
Bestuursbureau	0,84%						0,84%	1,29	2,09
Totaal	0,89%	0,72%	0,87%	1,37%	3,08%	1,66%	8,26%	1,45	21,82

Ten opzichte van de situatie in 2016 is het totale ziekteverzuim nagenoeg gelijk gebleven: in 2017 8,26% tegenover 8,52% in 2016. Ook in 2017 was één van de oorzaken de griepgolf in de winterperiode. Daarnaast was er ook in 2017 sprake van een aantal langdurig zieken. Het grootste deel hiervan had te kampen met fysieke klachten. Het terugbrengen van het ziekteverzuim is één van de prioriteiten op HRM-gebied. Zoals eerder aangegeven zijn hiertoe inmiddels scholingsactiviteiten voor de leidinggevenden uitgevoerd en er zijn goede werkafspraken gemaakt met de bedrijfsarts.

5.5 Gevoerde beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag

Om te voorkomen dat SPON wordt geconfronteerd met onverwachte kosten in relatie tot het ontslag van medewerkers, wordt bij alle ontslagzaken ondersteuning gegeven door Groenendijk Onderwijs Consultancy. Dit is de vaste aanbieder van SPON voor (arbeids-) juridische kwesties. Deze werkwijze wordt gehanteerd vanaf 1-1-2013. Sinds deze periode is er geen sprake meer geweest van onverwachte (nagekomen) ontslaggerelateerde kosten.

5.6 Overige zaken

• Participatiewet (zie bestuursformatieplan)

Sinds 1 januari 2015 geldt de Participatiewet. Met deze wet wil het kabinet meer mensen met een ziekte of handicap aan het werk krijgen. Het kabinet en werkgevers hebben daarom afgesproken om extra banen te creëren. Dit wordt geregeld in de Wet banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten. In lijn met de nieuwe wet- en regelgeving is in het sociaal akkoord afgesproken, dat de sector overheid (centrale overheid, lokale overheid en semioverheidsinstellingen, zoals scholen) als geheel 25.000 extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking heeft gecreëerd in 2023 (ten opzichte van het aantal banen op 1 januari 2013). Dit wordt de banenafpraak genoemd. Door de inzet van een eigen schoolverlater en de inzet van medewerkers via Drechtwerk (<https://www.drechtwerk.nl/>) en in 2017 ook via Avres (<https://www.avres.nl/>) voldoet SPON aan de gestelde eisen.

• Uitbreiding CvB

In 2017 bestond het College van bestuur uit één persoon. Deze situatie bestaat sinds 2013. Tot dat moment telde het College van bestuur twee leden, nadat het ook nog enige tijd uit drie personen heeft bestaan. De met de bestuurder van SPON afgesloten arbeidsovereenkomst gaat uit van werktijdfactor 0,95 (sinds 1-1-2017). Het College van bestuur van SPON wordt in de uitvoering van zijn taak bijgestaan door een (beperkte) staf en door de directeurs.

De overige ondersteunende werkzaamheden zijn uitbesteed. De taak van het College van Bestuur is de afgelopen jaren meeromvattend geworden. Belangrijk hierbij zijn de wijzigingen in de wet- en regelgeving van de afgelopen jaren, op het punt van onderwijsbestuur en toezicht, maar ook op het punt van onderwijsinhoud (o.a. de invoering van Passend Onderwijs), en op het punt van werkgeverschap. Ook de samenwerking (en later bestuurlijke fusie) tussen SPON en Stichting De Rotonde (Gorinchem) is hiervan een exponent. Last but not least wordt gewezen op de samenwerking waarvan op dit moment sprake is tussen SPON en Griendencollege, en waarvan het de intentie is om die in de komende periode te versterken door middel van een besturenfusie. Met betrekking tot de omvang (met name in relatie tot het aantal medewerkers en de totale begroting) en de samenstelling van de organisatie (speciaal onderwijs en meerdere onderwijssoorten), kan SPON worden opgevat als een grote en complexe onderwijsorganisatie.

In goed overleg met de Raad van Toezicht, de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad en de directeuren is in 2017 vastgesteld dat de bestuurlijke organisatie van SPON vanaf 2018 (tijdelijk) versterking behoeft. Er zijn daarbij vier mogelijkheden onderscheiden om deze versterking vorm te geven, te weten:

1. Verdere uitbesteding van taken aan externe partijen;
2. Uitbreiding van het stafbureau ter ondersteuning van de bestuurder;
3. Uitbreiding van de taken van de directeuren;
4. Uitbreiding van het College van bestuur.

Op basis van een analyse van de voor- en nadelen van de verschillende opties, heeft de Raad van Toezicht uiteindelijk gekozen voor de vierde mogelijkheid. De uitgevoerde (externe) werving- en selectieprocedure heeft begin 2018 geleid tot de benoeming van de heer Edwin de Weers tot tijdelijk lid van het College van Bestuur van SPON.

6 Huisvesting, ICT en facilitaire zaken

6.1 Huisvesting

Voor uitgaven (investeringen) met betrekking tot de huisvesting wordt uitgegaan van het Meerjaren onderhoudsplan (MOP). In dit plan zijn zaken opgenomen die periodiek voor onderhoud in aanmerking komen. In het MOP is inmiddels ook het buitenonderhoud opgenomen.

Ten aanzien van de huisvesting kan voor 2017 het volgende specifiek vermeld worden:

- De nevenvestiging van Praktijkschool De Sprong (hoofdvestiging Sliedrecht) in het gebouw van LOKET (Zwijndrecht) is in het schooljaar 2015/2016 verder uitgebreid. Dit was de opmaat naar het creëren van een volwaardige nevenvestiging in Zwijndrecht. Dit is gebeurd in nauwe samenwerking met de gemeente en de desbetreffende VMBO-instellingen. Eind 2016 is de aanpassing van het gebouw gerealiseerd. De officiële opening heeft in 2017 plaatsgevonden.
- Het SO-gedeelte van Bleyburgh is in 2016 onderdeel geworden van een nieuwe brede school in Sliedrecht. De school is met ingang van het schooljaar 2016-2017 in gebruik genomen. Het gebouw is op last van de gemeente in oktober 2017 een paar dagen gesloten geweest i.v.m. een onderzoek naar de veiligheid van de betonnen vloeren. Uiteindelijk is het gebouw veilig verklaard en mocht het weer in gebruik worden genomen. Wel is er voor de zekerheid een aantal stempels geplaatst in de hal en in één klaslokaal. Op dit moment is nog onduidelijk in hoeverre aanvullende veiligheidsmaatregelen moeten worden getroffen.
- Door de verhuizing van Bleyburgh VSO moest ook het theehuis van SPON worden verhuisd om de bereikbaarheid voor de (stage-)leerlingen te kunnen garanderen. Uiteindelijk is er een nieuwe plek gevonden naast de kinderboerderij en naast het gebouw van Bleyburgh VSO en het Griendencollege. De verplaatsing van het theehuis is eind 2016 gerealiseerd. De officiële heropening heeft in 2017 plaatsgevonden.
- Ter versterking van de inhoudelijke samenwerking is er een plan ontwikkeld om SBO De Ronde en De Kleine Wereld in elkaars nabijheid te huisvesten. Het plan omvat een grondige renovatie van het huidige pand van SBO De Ronde en een grondige renovatie van een naastgelegen schoolgebouw, waar uiteindelijk De Kleine Wereld in gehuisvest is. Eind 2015 heeft de gemeenteraad van Gorinchem ingestemd met het plan en de daartoe benodigde financiële middelen beschikbaar gesteld. De voorbereidingen van het renovatietraject zijn in 2016 gestart. De renovaties van het bestaande gebouw van De Ronde en het 'nieuwe' gebouw van de Kleine Wereld zijn in 2017 afgerond.
- De investeringen in de nieuwbouw van Kiem in 2013 zijn fors hoger geweest dan de subsidie van de gemeente Dordrecht. SPON heeft juridische bijstand gezocht om de meerkosten (grotendeels) te verhalen op de bij de nieuwbouw betrokken partijen, waaronder Mecanoo Architecten BV. Mecanoo Architecten BV heeft in verband hiermee haar verzekeraar AON Risk Solutions ingeschakeld. In mei 2017 is overeenstemming bereikt over een schikking.

6.2 Toekomstige ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn er binnen SPON diverse huisvestingsprojecten gerealiseerd. De komende jaren staan er, naast het reguliere binnen- en buitenonderhoud, geen specifieke projecten op stapel.

De afgelopen jaren is er in Dordrecht een traject doorlopen om te komen tot de zogeheten doordecentralisatie van de huisvestingsmiddelen van de gemeente naar de schoolbesturen. In 2017 is dit traject in een eindfase gekomen. In het PO (incl. Kiem en De Stroom, de betrokken scholen van SPON) gaat de doordecentralisatie door; In het VO gaat de doordecentralisatie niet door, omdat de betrokken schoolbesturen het onderling niet eens konden worden over de uitgangspunten. De doordecentralisatie in het PO krijgt vorm door de oprichting van een coöperatie, waarin alle betrokken schoolbesturen vertegenwoordigd zullen zijn. De verwachting is dat de coöperatie, evenals het benodigde 'huisvestingsbedrijf', in 2018 definitief zullen worden opgericht. De vorming van deze coöperatie heeft naar verwachting geen invloed op het meerjarenonderhoudsplan van de desbetreffende scholen en daarmee ook niet op de dotaties.

6.3 ICT en facilitaire zaken

In 2017 is het vigerend ICT-beleid voortgezet. Er zijn in 2017 geen specifieke ontwikkelingen geweest.

In 2017 is het vigerend facilitaire beleid voortgezet. Er zijn in 2017 geen specifieke ontwikkelingen geweest.

Per 25 mei 2018 zal de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing zijn. Vanaf die datum is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) niet meer van kracht. De invoering van de AVG brengt een aantal wijzigingen met zich mee. Binnen SPON is begin 2018 een project gestart om op SPON- en op schoolniveau de maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om aan de eisen van de AVG te voldoen. Voor details wordt verwezen naar Hoofdstuk 8.6.5 B2.

7 Samenwerking en externe communicatie

7.1 Samenwerkingsverbanden

SPON maakt deel uit van de volgende zes samenwerkingsverbanden:

PO

- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Dordrecht (PO28.10)
<https://www.swvdordrecht.nl/>
- Samenwerkingsverband Drechtsteden (PO28.09)
<http://www.swv-drechtsteden.nl/>
- Samenwerkingsverband Driegang Gorinchem (PO28.16)
<http://www.driegang.nl/>

VO:

- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Dordrecht VO (VO28.04)
<https://www.swvdordrecht.nl/>
- Samenwerkingsverband Noordelijke Drechtsteden (VO28.13)
<https://www.noordelijkedrechtsteden.nl/>
- Samenwerkingsverband PasVORM Gorinchem (VO28.14)
<http://www.samenwerkingsverbandgorinchem.nl/>

Bestuur, management en coördinatoren van SPON participeren actief in het overleg met gemeenten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs in de regio.

Naast de herijking van de ondersteuningsplannen lag het accent in 2017 in de bestuurlijke overleggen op de (verdere) verbetering van de governancestructuur. Op basis van extern advies zijn de samenwerkingsverbanden voor PO en VO in Dordrecht onder één directeur-bestuurder geplaatst en zijn beide stichtingen omgezet naar verenigingen. Het voorzitterschap van de algemene ledenvergadering, waar alle betrokken schoolbesturen lid van zijn, wordt nu bekleed door een externe. Hetzelfde geldt voor het voorzitterschap van de auditcommissie en de remuneratiecommissie. Binnen de samenwerkingsverbanden voor PO en VO in de Drechtsteden heeft zich in 2017 een vergelijkbaar proces voltrokken. Binnen de samenwerkingsverbanden voor PO en VO in Gorinchem zijn in 2017 ook gesprekken gevoerd over de governancestructuur en dan met name over de vraag hoe de onafhankelijkheid van het toezicht verder kan worden versterkt. De verwachting is dat dit in 2018 tot aanpassingen zal leiden. In het samenwerkingsverband Driegang is in 2017 een onderzoek gestart naar hoe de afstemming en samenwerking tussen de verschillende speciale scholen (waaronder die van SPON) in de toekomst verder vorm kan krijgen met als doel een zo dekkend mogelijk aanbod te creëren. In dit kader zijn verschillende scenario's geschetst. Dit onderzoek wordt in 2018 voortgezet.

Voor details m.b.t. de inhoudelijke en bestuurlijke ontwikkelingen binnen de samenwerkingsverbanden waarin SPON participeert wordt verwezen naar de genoemde websites.

7.2 Samenwerking en fusie

• Samenwerking Griendencollege

SPON zoekt voortdurend naar mogelijkheden om te voldoen aan de groeiende vraag naar passende en gespecialiseerde arrangementen om leerlingen nog beter te laten doorstromen naar het VO. In 2016 zijn het Griendencollege (een school voor vmbo in Sliedrecht met 350 leerlingen) en SPON een verkenning gestart m.b.t. een inhoudelijke en bestuurlijke samenwerking om elkaar te versterken en een maximale dekking te bieden aan leerlingen in de regio die extra ondersteuning nodig hebben. SPON en Griendencollege werken al langer samen, onder andere op het gebied van huisvesting en uitwisseling van leerlingen (Bleyburgh VSO is sinds 2015 gehuisvest binnen het gebouw waarin ook het Griendencollege zit). In 2017 hebben SPON en het Griendencollege besloten om te komen tot een bestuurlijke fusie, tenzij uit nader onderzoek zou blijken dat een dergelijke bestuurlijke integratie in redelijkheid niet uitvoerbaar is. Dit onderzoek zal worden uitgevoerd door verschillende werkgroepen en

worden begeleid door een stuurgroep die onder leiding staat van een onafhankelijk voorzitter. Het onderzoek zal in 2018 worden afgerond. De beoogde fusiedatum is 1-1-2019. Bij het opstellen van het intentiebesluit en het plan van aanpak voor het onderzoek zijn alle relevante stakeholders betrokken geweest.

- **(Agrotalent)**

Om de toeleiding van stagiairs en schoolverlaters van SPON naar (functies in) het groenbeheer, landbouw en overige beroepen in de buitenruimte te stimuleren is in 2016 het project Agrotalent opgezet. De werkwijze binnen Agrotalent is gericht op (om-)scholing in leerwerkbedrijven in samenwerking met verschillende onderwijsinstellingen. Vandaaruit worden stages georganiseerd bij bedrijven voor die deelnemers die daar aan toe zijn. Uiteindelijk wordt uitstroom naar eventuele vacatures en eenvoudig werk in de vorm van een uitzendmodel nagestreefd. Essentieel is het initiëren en onderhouden van goede verbindingen tussen toeleverende scholen, uitkeringsinstanties, aanbieders van stageplekken, het ROC en organisaties die vacatures hebben of uitzendwerkzaamheden in de aanbieding hebben. Daarnast zal Agrotalent zich gaan bezighouden met de begeleiding van deelnemers tijdens de (om)scholingsperiode en stages en (potentiële) werkgevers adviseren m.b.t. fiscale en andere werkgeversvoordelen bij eventuele indienstneming.

In 2017 zijn de eerste leerlingen geplaatst en is het project Agrotalent omgevormd tot een stichting die de verbindingen tussen de partijen onderhoudt en ondersteunend is aan de begeleiding van de deelnemers en de adviseert aan de deelnemende partijen. Het bestuur bestaat inmiddels uit vertegenwoordigers van LTO, gemeenten, onderwijs en het Parkschap Nationaal Park De Biesbosch.

7.3 Externe communicatie

In 2017 zijn de nieuwe websites van SPON en van de scholen live gegaan. Op twee scholen is een pilot met het ouderportaal gestart.

8 Financiën

8.1 Financiële positie op balansdatum en toelichting

De financiële positie van SPON per 31-12-2017 wordt beschreven aan de hand van de volgende kengetallen:

Weerstandsvermogen

Geeft inzicht in de capaciteit om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Definitie incl. MVA:

Eigen vermogen gedeeld door totale baten (incl. fin. baten) x 100%.

Definitie excl. MVA:

Eigen vermogen - mat. vaste activa gedeeld door rijksbijdragen x 100%.

De signaleringsgrenzen zijn: 5% ondergrens en geen bovengrens.

Het weerstandsvermogen incl. MVA bedraagt:

Per 31 december 2017: 33,03%.

Per 31 december 2016: 32,99%.

Het weerstandsvermogen excl. MVA bedraagt:

Per 31 december 2017: 20,35%.

Per 31 december 2016: 19,92%.

Solvabiliteit

Geeft aan in welke mate men in staat geacht wordt om op langere termijn aan alle verplichtingen te voldoen.

Definitie 1:

Eigen vermogen (exclusief voorzieningen) gedeeld door het totale vermogen x 100%.

Definitie 2:

Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door totale vermogen x 100%.

De signaleringsgrenzen zijn: 30% ondergrens en geen bovengrens.

De solvabiliteit 1 bedraagt:

Per 31 december 2017: 67,53%.

Per 31 december 2016: 68,72%.

De solvabiliteit 2 bedraagt:

Per 31 december 2017: 81,15%.

Per 31 december 2016: 80,61%.

Liquiditeit

Geeft aan in welke mate men in staat geacht wordt om op korte termijn aan alle verplichtingen te voldoen.

Definitie:

Vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden.

De signaleringsgrenzen zijn: 0,75 ondergrens en geen bovengrens.

De liquiditeit bedraagt:

Per 31 december 2017: 3,83.

Per 31 december 2016: 3,63.

Rentabiliteit

In het bedrijfsleven wordt hiermee de winst- of verliesgevendheid van een onderneming bedoeld. In het onderwijs (non-profit sector) wordt een relatie gelegd tussen het behaalde resultaat en de ontwikkeling hiervan op het weerstandsvermogen.

Definitie:

Resultaat uit gewone bedrijfsvoering gedeeld door totale baten (incl. fin. baten) x 100%.

De signaleringsgrenzen zijn: 0% ondergrens en geen bovengrens.

De rentabiliteit bedraagt:

Per 31 december 2017: 1,57%.

Per 31 december 2016: 1,83%.

Huisvestingsratio

Geeft de verhouding aan van de huisvestingslasten t.o.v. de totale lasten.

Onder de huisvestingslasten vallen ook de afschrijvingen voor gebouwen en terreinen.

Definitie:

Huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door totale lasten x 100%.

De signaleringsgrens is: 10% bovengrens.

De huisvestingsratio bedraagt:

Per 31 december 2017: 7,41.

Per 31 december 2016: 5,33.

Kengetallen bij het toezicht op financiële continuïteit

Het financiële toezicht op het onderwijs berust bij de Inspectie van het Onderwijs. Dit toezicht vindt risicogericht plaats. Voor de kengetallen uit het jaarrekening heeft de Inspectie signaleringsgrenzen vastgesteld. SPON streeft ernaar om binnen de signaleringswaarden te blijven. Geconstateerd kan worden, dat alle kengetallen binnen de signaleringswaarden vallen.

8.2 Toelichting op de ontwikkeling van de balansposten

Activa	31-12-2017	31-12-2016	Passiva	31-12-2017	31-12-2016
Materiële vaste activa	2.360.230	2.351.491	Eigen vermogen	5.733.109	5.459.707
Vorderingen	1.135.693	1.233.118	Voorzieningen	1.156.430	944.773
Liquide middelen	4.993.519	4.360.489	Kortlopende schulden	1.599.904	1.540.619
Totaal activa	8.489.442	7.945.099	Totaal passiva	8.489.442	7.945.099

Toelichting op activa

Materiële vaste activa

In 2017 is voor een bedrag van € 285.203 geïnvesteerd en € 10.400 gedesinvesteerd en een bedrag van € 266.064 afgeschreven. De desinvesteringen hebben betrekking op het buiten gebruik stellen van activa, die ook geen opbrengstwaarde meer hebben. De activa van SBO De Ronde zijn na de fusie met SPON op 1 augustus 2016 in 2017 opgeschoond en er zijn enkele niet goed functionerende smart boarden binnen de afschrijvingstermijn buiten gebruik gesteld, hierdoor is een boekverlies op de desinvesteringen ontstaan.

Vorderingen

De daling van de vorderingen wordt o.a. veroorzaakt door de afwikkeling van de claim op Mecanoo betreffende de nieuwbouw van Kiem.

Liquide middelen

Voor het verloop van de liquide middelen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

Toelichting op passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is toegenomen met € 273.402 als gevolg van het gerealiseerde positieve resultaat.

Voorzieningen

De voorziening duurzame inzetbaarheid is toegenomen met € 7.610.

De voorziening levensfasebewust pers. beleid/LFBPB is toegenomen met € 11.515.

De voorziening jubilea is toegenomen met € 7.720.

In 2017 is de voorziening langdurig zieken gevormd voor € 235.400.

De voorzieningen onderhoud is afgenomen met € 50.588.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn vooral toegenomen door een nog te betalen bouwtermijn m.b.t. de renovatie van de gebouwen SBO De Rotonde en De Kleine Wereld.

8.3 Analyse realisatie exploitatie t.o.v. begroting

SPON heeft in 2017 een positief financieel resultaat behaald van € 273.402. Het resultaat wordt conform het vastgestelde beleid bestemd.

Het bovengenoemde resultaat is als volgt tot stand gekomen:

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Vershil
Baten			
(Rijks)bijdragen	16.571.376	15.989.100	582.276
Ov. overheidsbijdragen	167.700	108.500	59.200
Overige baten	603.009	447.600	155.409
	17.342.085	16.545.200	796.885
Lasten			
Personele lasten	14.350.422	14.001.400	349.022
Afschrijvingen	276.464	291.600	-15.136
Huisvestingslasten	1.244.911	1.225.500	19.411
Ov. instellingslasten	1.211.750	1.022.500	189.250
	17.083.547	16.541.000	542.547
Saldo baten/lasten	258.538	4.200	254.338
Fin. baten/lasten	14.864	22.100	-7.236
Resultaat	273.402	26.300	247.102

Baten

De baten zijn in 2017 bijna € 800.000 hoger dan begroot.

Het verschil wordt o.a. veroorzaakt door een substantiële verhoging van de personele lumpsum en de prestatiebox. Zo is de eenmalige uitkering in april 2017 alsnog vergoed door OCW. Er is een hogere vergoeding van de SWV'en ontvangen i.v.m. hogere groeicijfers en het starten van een nieuw arrangement, SO+. De afrekening van de ESF projecten zijn hoger dan verwacht. De verwachting was gebaseerd op het landelijke ervaringspercentage.

De inkomsten schoolfonds en de vergoeding declarabele kosten, zoals OZB en schade door vandalisme, van de gemeenten zijn niet begroot, omdat de inkomsten en uitgaven (nagenoeg) even hoog zullen zijn.

Lasten

De personele lasten zijn hoger dan begroot omdat o.a. in 2017 een voorziening langdurig zieken is gevormd van € 235.400.

De afschrijvingen zijn o.a. lager dan begroot door het niet vervangen van de bussen, die wel begroot waren.

In de post ov. instellingslasten zitten de uitgaven schoolfonds en de uitgaven declarabele kosten, zoals OZB en schade door vandalisme, van de gemeenten, die niet zijn begroot, omdat de inkomsten en uitgaven (nagenoeg) even hoog zullen zijn.

8.4 Analyse realisatie exploitatie t.o.v. vorig jaar

	Realisatie 2017	Realisatie 2016	Vershil
Baten			
(Rijks)bijdragen	16.571.376	15.601.170	970.206
Ov. overheidsbijdragen	167.700	212.730	-45.030
Overige baten	603.009	708.854	-105.845
	17.342.085	16.522.753	819.331
Lasten			
Personele lasten	14.350.422	13.614.054	736.368
Afschrijvingen	276.464	286.885	-10.421
Huisvestingslasten	1.244.911	1.193.248	51.663
Ov. Instellingslasten	1.211.750	1.152.124	59.626
	17.083.547	16.246.312	837.235
Saldo baten/lasten	258.538	276.442	-17.904
Fin. baten/lasten	14.864	26.014	-11.150
Resultaat	273.402	302.456	-29.054

Baten

De baten zijn in 2017 ruim € 800.000 hoger dan in 2016.

De stijging van de baten wordt vooral veroorzaakt door een stijging van het aantal leerlingen en een verhoging van de lumpsum.

Lasten

De stijging van de lasten wordt vooral veroorzaakt door hogere personele lasten als gevolg van de stijging van het aantal leerlingen en hogere loonkosten en door de vorming in 2017 van een voorziening langdurig zieken van € 235.400.

8.5 Treasuryverslag

SPON hanteert een treasurystatuut dat voldoet aan de regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Het treasurystatuut is vastgesteld is door de Raad van Toezicht op 4 april 2017. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders SPON haar financierings- en beleggingsbeleid heeft ingericht. Het uitgangspunt hierbij is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed. SPON heeft, overeenkomstig het treasurystatuut, een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen bij de huisbankier (Rabobank), die voldoen aan een minimale single A-rating. De tegoeden op deze rekeningen zijn direct opeisbaar. Dit beleid zal in 2018 niet worden veranderd. De interne verantwoording over treasury-activiteiten vindt plaats door het College van Bestuur aan de Raad van Toezicht door middel van de periodieke managementrapportages. Externe verantwoording vindt plaats door middel van het bestuursverslag.

8.6 Continuïteitsparagraaf

A GEGEVENSSET

8.6.1 A.1 Personele bezetting

De onderstaande overzichten geven een beeld van de personeelsomvang binnen SPON op peildatum 31 december 2017, afgezet tegen diverse variabelen.

Type benoeming		Totaal
Fulltime benoeming	Aantal Personen	77
Parttime benoeming	Aantal Personen	236
Totaal	Aantal Personen	313

Aard arbeidsrelatie		Totaal
Vaste benoeming	Bezetting (wtf)	204,1376
Tijdelijke uitbreiding	Bezetting (wtf)	3,8933
Tijdelijke benoeming	Bezetting (wtf)	16,0875

Functiegroep		Totaal
Leraar LC	Aantal Personen	22
	Bezetting (wtf)	20,2733
Onderwijsassistent	Aantal Personen	89
	Bezetting (wtf)	58,8774
Administratief personeel	Aantal Personen	14
	Bezetting (wtf)	8,9594
Leraar LB	Aantal Personen	138
	Bezetting (wtf)	102,8701
Conciërge	Aantal Personen	6
	Bezetting (wtf)	4,2307
Orthopedagoog / psycholoog	Aantal Personen	7
	Bezetting (wtf)	3,4522
Overig OOP met lesgebonden / behandeltaken	Aantal Personen	3
	Bezetting (wtf)	1,3526
Directeur	Aantal Personen	7
	Bezetting (wtf)	6,8225
Stagebegeleider	Aantal Personen	5
	Bezetting (wtf)	3,6430
Lerarenondersteuner	Aantal Personen	4
	Bezetting (wtf)	2,6125
Overig directiepersoneel	Aantal Personen	3
	Bezetting (wtf)	2,7500
Schoolassistent	Aantal Personen	1
	Bezetting (wtf)	1,0000
Vakleraar	Aantal Personen	3
	Bezetting (wtf)	1,5322
Logopedist / akoepedist	Aantal Personen	6
	Bezetting (wtf)	2,3887
Schoolmaatschappelijk werker	Aantal Personen	2
	Bezetting (wtf)	0,8112
Overig OOP uitvoerend	Aantal Personen	2
	Bezetting (wtf)	1,8139
Fysiotherapeut	Aantal Personen	1
	Bezetting (wtf)	0,7287

Geslacht		Totaal	Fulltime	Parttime
Man	Aantal personen	42	28	14
	Bezetting (wtf)	36,4567		
Vrouw	Aantal personen	271	49	222
	Bezetting (wtf)	187,6617		

Leeftijdcohort											
	Totaal	20/ 24	25/ 29	30/ 34	35/ 39	40/ 44	45/ 49	50/ 54	55/ 59	60/ 64	>= 65
Aantal Personen	313	8	25	36	41	33	38	41	52	36	3
Bezetting (wtf)	224	6,7	20,1	26	24,3	22,1	28,2	26,5	38,9	28,8	2,2

Deeltijdcohort							
	Totaal	0,0 – 0,2	0,2 – 0,4	0,4 – 0,6	0,6 – 0,8	0,8 – 1,0	>= 1,0
Aantal personen	313	3	16	75	89	53	77
Bezetting (wtf)	224,1184	0,2857	4,9886	36,5817	59,7109	45,3420	77,2095

8.6.2 A.2 Kengetallen verslagjaar en prognose 5 volgende jaren

31 december	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Personele bezetting in FTE						
Management / Directie	9,57	10,34	10,16	9,57	9,57	9,57
Onderwijzend Personeel	124,68	124,41	123,40	123,31	123,21	123,09
Overige medewerkers	89,87	94,13	93,37	93,37	93,39	93,38
	224,12	228,88	226,93	226,25	226,17	226,04
Leerlingen aantallen	1.066	1.066	1.066	1.066	1.066	1.066

8.6.3 A.3 Meerjarenbegroting verslagjaar en prognose 5 volgende jaren

Balans verslagjaar en prognose 5 volgende jaren

31 december	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ACTIVA						
Vaste Activa						
Immaterieel						
Materieel	2.360.230	2.360.230	2.360.230	2.360.230	2.360.230	2.360.230
Financieel						
	2.360.230	2.360.230	2.360.230	2.360.230	2.360.230	2.360.230
Vlottende Activa						
Vorderingen	1.135.693	1.135.693	1.135.693	1.135.693	1.135.693	1.135.693
Overlopende Activa						
Liquide Middelen	4.993.519	5.016.519	5.134.319	5.212.019	5.226.019	5.136.719
	6.129.212	6.152.212	6.270.012	6.347.712	6.361.712	6.272.412
Totaal Activa	8.489.442	8.512.443	8.630.243	8.707.943	8.721.943	8.632.643

31 december	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PASSIVA						
Eigen Vermogen						
Algemene Reserve	4.968.096	4.991.096	5.108.896	5.186.596	5.200.596	5.111.296
Bestemmingsreserve publiek						
Bestemmingsfonds publiek						
Bestemmingsreserve privaat	765.013	765.013	765.013	765.013	765.013	765.013
Bestemmingsfonds privaat						
	5.733.109	5.756.109	5.873.909	5.951.609	5.965.609	5.876.309
Voorzieningen	1.156.430	1.156.430	1.156.430	1.156.430	1.156.430	1.156.430
Langlopende schulden						
Kortlopende schulden	1.599.904	1.599.904	1.599.904	1.599.904	1.599.904	1.599.904
Totaal Passiva	8.489.442	8.512.443	8.630.243	8.707.943	8.721.943	8.632.643

Staat van baten en lasten verslagjaar en prognose 5 volgende jaren

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Baten						
(Rijks)bijdragen	16.571.376	17.097.900	17.254.700	17.305.200	17.316.600	17.310.900
Ov. overheidsbijdragen	167.700	105.700	105.700	105.700	105.700	105.700
Overige baten	603.009	369.100	279.000	279.000	279.000	279.000
	17.342.085	17.572.700	17.639.400	17.689.900	17.701.300	17.695.600
Lasten						
Personele lasten	14.350.422	14.773.500	14.876.100	14.966.900	15.082.000	15.179.600
Afschrijvingen	276.464	288.500	288.500	288.500	288.500	288.500
Huisvestingslasten	1.244.911	1.241.200	1.241.200	1.241.200	1.241.200	1.241.200
Ov. instellingslasten	1.211.750	1.253.000	1.122.400	1.122.400	1.082.400	1.082.400
	17.083.547	17.556.200	17.528.200	17.619.000	17.694.100	17.791.700
Saldo baten en lasten	258.538	16.500	111.200	70.900	7.200	-96.100
Fin. baten en lasten	14.864	6.500	6.600	6.800	6.800	6.800
Buitengew. baten en lasten						
Incidentele baten en lasten						
Resultaat	273.402	23.000	117.800	77.700	14.000	-89.300

Toelichting

Voor de meerjarenbegroting is ervan uitgegaan dat het aantal leerlingen per onderwijssoort gelijk blijft.

In de meerjarenbegroting is nog geen rekening gehouden met de intentie om te komen tot een bestuurlijke fusie tussen SPON en het Griendencollege (beoogde fusiedatum 1 januari 2019). Ontwikkelingen m.b.t. leerlingaantallen en bekostiging maken onderdeel uit van de verschillende onderzoeken binnen het fusietraject. Indien de fusie doorgang vindt, zal deze nieuwe situatie verwerkt worden in de meerjarenbegroting. De bekostiging van het fusietraject en de onderzoeken die hier deel van uitmaken, zijn opgenomen in de begroting voor 2018.

De meerjarenbegroting laat alleen voor het jaar 2022 een negatief resultaat zien van € 89.300. Dat bedrag komt overeen met het vervallen na 6 schooljaren van de bijzonder bekostiging wegens samenvoeging voor Kiem van € 86.900. Rekening houdend met de dalende inkomsten ten gevolge van het wegvallen van deze bijzondere bekostiging, wordt binnen Kiem de formatie in relatie tot het leerlingaantal en de bijbehorende bekostiging nadrukkelijk gevolgd. Jaarlijks wordt deze verhouding gemonitord, met als doel te komen tot een sluitende begroting in het jaar 2022. Dit betekent in de praktijk het beperken van de formatieve uitbreiding bij groei en het niet of beperkt invullen van vacatures bij krimp of gelijkblijvende leerlingaantallen/inkomsten.

SPON is een financieel een gezonde organisatie en heeft voldoende 'natuurlijk verloop' in de formatie en voldoende financiële reserves om mogelijk lagere leerlingaantallen (en daarmee tegenvallende financiële resultaten) op te vangen.

B. OVERIGE RAPPORTAGES

8.6.4 B.1 Interne risicobeheersings- en controlesysteem

SPON hanteert een planning- en controlcyclus waarbij het College van Bestuur de ontwikkeling van de financiële prestaties volgt en hier ook periodiek verantwoording over aflegt richting de Raad van Toezicht. De basis voor de verantwoording wordt, naast de realisatie, gevormd door de begroting die voorafgaand aan elk jaar door het College van Bestuur wordt opgesteld en ter fiattering aan de Raad van Toezicht en voor advies aan de GMR wordt voorgelegd. SPON kent naast de geconsolideerde begroting, een begroting per school en een begroting bovenschools. Deze laatste heeft betrekking op de kosten van het bovenschools management en de overige bovenschoolse kosten, zoals de kosten van het administratiekantoor, kosten seniorenregeling, huisvestingsbeheer, strategische projecten, en dergelijke. Aan het begin van ieder jaar wordt op grond van de begroting van het betreffende jaar de meerjarenbegroting en het meerjaren bestuursformatieplan opgesteld. De financiële- en salarisadministratie is uitbesteed aan Groenendijk Onderwijs Administratie. Daarnaast ondersteunt deze organisatie bij het opstellen van de (meerjaren)begroting, het bestuursformatieplan, de jaarrekening en de kwartaalrapportages.

Als aanvulling op het bestaande financieel georiënteerde risicobeheersings- en controlesysteem is SPON in 2017 gebruik gaan maken van de Risicoscan van Cupella. Met dit digitale instrument kunnen ook de niet-financiële risico's in kaart worden gebracht en de benodigde beheersmaatregelen worden uitgezet. In 2017 is de Risicoscan ingezet ter ondersteuning van het vertalen van de strategische speerpunten in concrete activiteiten en projecten. Deze zijn opgenomen in het SPON Jaarplan 2018.

8.6.5 B.2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Er worden risico's onderscheiden op het gebied van de leerlingaantallen, het eigen risicodragerschap en ziekteverzuim, de invoering van de WWZ 2016, de krapte op de arbeidsmarkt en de invoering van de AVG.

- **Leerlingaantallen**

Het voornaamste risico betreft de (moeilijk te voorspellen) leerlingaantallen en de bekostigingscategorie van de toelaatbaarheidsverklaringen, en de daarmee samenhangende financieringsstromen. Mede door de invoering van passend onderwijs en de krimp van het totaal aantal leerlingen is het mogelijk dat het leerlingenaantal van de SPON-scholen de komende jaren (geleidelijk) zal gaan afnemen. De ontwikkelingen in de leerlingaantallen (en de bekostiging) worden nauwlettend gevolgd en indien nodig zal een eventuele taakstelling worden gekoppeld aan de scholen waar structureel een disbalans dreigt te ontstaan tussen baten en lasten. Tot nu toe zijn de (financiële) effecten van de invoering van passend onderwijs voor SPON beperkt gebleven, maar door de onzekerheid over de leerlingaantallen is het van belang om het personeelsbestand van SPON aan te kunnen passen indien dat noodzakelijk is. Het natuurlijk verloop in de formatie varieert de komende jaren (2018-2021) tussen de 4,5 en 8,0 fte per jaar.

- **Eigen risicodragerschap en ziekteverzuim**

SPON is in 2016 eigenrisicodragerschap geworden in relatie tot het Vervangingsfonds. In het verlengde hiervan is in 2016 een eigen vervangingspool ingericht. Dit betekent, dat de kosten van een stijging van het ziekteverzuim niet langer kunnen worden afgewenteld op het Vervangingsfonds. Uitgangspunt hierbij was, dat de kosten van de vervangingspool (voor zover het de vervanging wegens ziekte betreft) zouden kunnen worden gedekt uit het budget dat zou vrijvallen door de keuze voor het eigenrisicodragerschap (wegvallen premie Vervangingsfonds). In 2016 en ook in 2017 is dit nog niet gelukt, omdat het ziekteverzuim hoger uitpakte dan was voorspeld. Inmiddels zijn extra scholingsactiviteiten georganiseerd voor alle leidinggevenden binnen SPON m.b.t. het terugdringen van het ziekteverzuim en komen er plannen van aanpak per school. Door scholen een plan van aanpak te laten opstellen voor het terugdringen van het ziekteverzuim en zelf de kosten van de veranderingen te laten dragen, wordt de verantwoordelijkheid voor de kosten van het ziekteverzuim zo laag mogelijk in de organisatie belegd. De verwachting is, dat ook deze maatregelen leiden tot een betere beheersing van de kosten.

- **Invoering WWZ / krapte op de arbeidsmarkt**

Als gevolg van de zogeheten ketenbepaling in de Wet Werk en Zekerheid (WWZ) en de nieuwe cao's, is het moeilijker geworden voor SPON om tijdelijk personeel in de vervanging in te zetten, aangezien invallers sneller dan vroeger recht hebben op een vast contract. Om dit probleem te tackelen heeft SPON besloten een eigen vervangingspool in te richten. Op basis van een analyse van de uitgaven en inkomsten van de afgelopen drie jaar werd voor de komende schooljaren uitgegaan van een vervangingspool met een totale omvang voor OP van ca. 6,5 fte en voor de onderwijsassistenten van maximaal 3,0 fte. Het gaat hierbij om structurele arbeidsplaatsen, waarbij het dus geen probleem is dat tijdelijke benoemingen overgaan in vaste benoemingen. Door de ontstane krapte op de arbeidsmarkt blijkt het in de praktijk nodig te zijn om naast de vaste medewerkers (het gaat vooral om leraren) uit de vervangingspool ook externe (flexibele) capaciteit in te zetten. De kosten hiervan zijn hoger, onder andere door de BTW. Een mogelijk risico is dat SPON uiteindelijk niet over voldoende leraren van voldoende kwaliteit kan beschikken. Daarom zullen onderwijsassistenten van SPON in staat worden gesteld om leraar te worden. Ook zullen zij-instromers (medewerkers van SPON met een HBO- maar geen PABO-diploma) worden gefaciliteerd om leraar te worden.

- **Invoering AVG**

Per 25 mei 2018 zal de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing zijn. Vanaf die datum is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) niet meer van kracht. De invoering van de AVG brengt onder andere de volgende wijzigingen met zich mee:

- Organisaties krijgen een documentatieplicht, waarbij zij op ieder moment moeten kunnen aantonen dat zij de juiste maatregelen hebben genomen om aan de AVG te voldoen.
- Voor het gebruiken van leerlinggegevens is vaak toestemming van ouders en/of de leerling nodig. Daarbij dient de toestemming te worden gegeven door middel van een duidelijke actieve handeling, bijvoorbeeld een schriftelijke verklaring. Organisaties moeten bewijzen dat zij geldige toestemming hebben gekregen. De toestemming moet ook op eenvoudige wijze ingetrokken kunnen worden.
- Het uitgangspunt blijft dat persoonsgegevens niet langer bewaard mogen worden dan noodzakelijk voor het doel van de verwerking. Nieuw ten opzichte van de Wbp is dat de AVG expliciet verplicht de bewaartermijnen bekend te maken aan de betrokkenen.
- In de Wbp is een verplichting opgenomen voor de verwerkingsverantwoordelijke om een bewerkersovereenkomst te sluiten wanneer persoonsgegevens worden verwerkt door een derde partij (de verwerker). In de AVG worden echter ook specifieke punten genoemd die in de overeenkomst omschreven moeten worden.
- Met de invoering van de AVG zullen (de meeste) schoolbesturen verplicht zijn een functionaris persoonsgegevens (FG) aan te stellen. Een belangrijke taak van de FG is intern toezicht houden op het naleven van de privacywet. Om dit te kunnen doen, kan de FG informatie verzamelen over gegevensverwerkingen binnen de organisatie, deze verwerkingen analyseren en beoordelen of ze aan de wet voldoen en informatie, adviezen en aanbevelingen geven aan de organisatie.

- In de Wbp is opgenomen dat de betrokkene van de verantwoordelijke kan verlangen dat betreffende persoonsgegevens worden verwijderd of afgeschermd. In de AVG wordt dit verwijderrecht aanzienlijk uitgebreid.
- In de AVG worden de sanctiemogelijkheden uitgebreider.

Binnen SPON is, met externe ondersteuning, begin 2018 een project gestart om op SPON- en op schoolniveau de maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om aan de eisen van de AVG te voldoen. In dat kader is inmiddels een zogeheten awareness sessie georganiseerd voor alle direct betrokkenen en worden concrete formulieren en overige tools ontwikkeld en beschikbaar gesteld aan de scholen. De invoering van de AVG zal een verplicht onderdeel zijn van de jaarplannen (en -verslagen) van SPON en van de scholen.

• **Risicotabel**

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de risico's waarvoor SPON zich de komende jaren geplaagd ziet en de mogelijke financiële impact hiervan als de genomen beheersmaatregelen niet voldoende effect zouden hebben.

Risico	Maximale impact per risico (a)	Kans dat risico zich voordoet (b)	Berekende verwachte impact (a x b)
Leerlingprognoses zijn niet juist	€200.000	50%	€100.000 / - €100.000
Dalende leerlingaantallen	€200.000	50%	€100.000
Onverwachte stijging ziekteverzuim personeel	€200.000	50%	€100.000
Extra kosten (als gevolg WWZ en arbeidsmarkt)	€100.000	50%	€50.500
Extra kosten m.b.t. invoering AVG	€100.000	50%	€50.000

8.6.6 B.3 Rapportage toezichthoudend orgaan

Voor de rapportage van het toezichthoudend orgaan wordt verwezen naar Hoofdstuk 2.3.

KENGETALLEN

	2017	2016
Liquiditeit (<i>Vlottende activa / kortlopende schulden</i>)	3,83	3,63
Solvabiliteit 1 (<i>Eigen vermogen (excl. voorzieningen) / totale vermogen * 100%</i>)	67,53	68,72
Solvabiliteit 2 (<i>Eigen vermogen (incl. voorzieningen) / totale vermogen * 100%</i>)	81,15	80,61
Rentabiliteit (<i>Saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten (incl. fin. baten) * 100%</i>)	1,57	1,83
Weerstandvermogen incl. MVA (<i>Eigen vermogen / totale baten (incl. fin. baten) * 100%</i>)	33,03	32,99
Weerstandvermogen excl. MVA (<i>Eigen vermogen - materiële vaste activa) / rijksbijdragen * 100%</i>)	20,35	19,92
Huisvestingsratio (<i>((Huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen) / totale lasten * 100 %)</i>)	7,41	5,33
Personele lasten / totale lasten + fin. lasten (in %)	83,99	83,79
Materiële lasten / totale lasten + fin. lasten (in %)	16,01	16,21

Liquiditeit

Het kengetal geeft aan in welke mate men in staat is om op korte termijn aan alle verplichtingen te voldoen.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan in welke mate de bezittingen op de activazijde van de balans zijn gefinancierd met eigen of vreemd vermogen.

Rentabiliteit

In het bedrijfsleven wordt met de rentabiliteit de winst- of verliesgevendheid van een onderneming bedoeld. In het onderwijs (non-profit sector) wordt een relatie gelegd tussen het behaalde resultaat en de ontwikkeling hiervan op het weerstandsvermogen.

Het geeft aan welk deel van de totale baten resteert na aftrek van de lasten.

Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de capaciteit om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Huisvestingsratio

Het kengetal geeft aan de verhouding van de huisvestinglasten t.o.v. de totale lasten.

B1 GRONDSLAGEN

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking opgenomen de realisatiecijfers van het voorgaande jaar, alsmede de (goedgekeurde) begroting van het huidige jaar.

Het bestuur heeft zich een oordeel gevormd over de zaken die in het jaarverslag worden besproken en heeft voor de bedragen die in de jaarrekening zijn opgenomen schattingen gemaakt. Indien dit voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningpost.

Op basis van de brief van 1 december 2017 van de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zijn de bedragen die het Samenwerkingsverband vanaf 1 januari 2017 als gelden passend onderwijs heeft doorbetaald aan de aangesloten schoolbesturen als volgt verwerkt:

- Geldstroom 1: Gelden die OCW namens de Samenwerkingsverbanden rechtstreeks aan de scholen overmaakt zijn verantwoord onder categorie 3.1.1 Ontvangen Rijksbijdragen;
- Geldstroom 2: De overige generieke overdrachten (bedrag per leerling) en speciale overdrachten (arrangementen) worden onder categorie 3.1.3.3 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden verwerkt.

In de vergelijkende cijfers en de begroting zijn deze bedragen aangepast en ook onder deze categorieën verwerkt. Deze stonden in de jaarrekening 2016 en de goedgekeurde- en vastgestelde begroting 2017 verantwoord onder 3.1.3.3.

Door afronding op hele euro's kunnen in het verslag kleine verschillen worden geconstateerd.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Als ondergrens voor de te activeren zaken met een gebruiksduur van langer dan 1 jaar wordt € 1.000,- aangehouden.

De activagroepen met afschrijvingstermijnen zijn als volgt bepaald:

Gebouwen en terreinen: 5 tot 40 jaar

Technische zaken: diverse afschrijvingstermijnen op basis van geschatte levensduur.

Vervoermiddelen: 8 jaar

Meubilair: 10 tot 30 jaar

ICT: 3 tot 7 jaar

OLP en apparatuur: 6 tot 20 jaar.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzondere waardevermindering verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoorde bijzondere waardevermindering is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoorde bijzondere waardevermindering vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van de laatste bijzondere waardevermindering. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzondere waardevermindering voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen en overlopende activa. De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de instelling. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

De "Reserve schoolfondsen" en het "Fonds stichting" zijn met eigen middelen, d.w.z. zonder subsidie van de overheid opgebouwd. Het voor- of nadelig saldo van de exploitatie wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de reserve c.q. het fonds.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die op balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in minderling zijn gebracht. De voorzieningen worden opgenomen voor de contante waarde, met uitzondering van de voorziening langdurig zieken en de voorziening groot onderhoud. Deze worden opgenomen voor de nominale waarde.

De voorzieningen zijn verdeeld naar langlopend en kortlopend. Kortlopend heeft betrekking op het deel van de voorziening met een looptijd van maximaal één jaar. Het langlopend deel op het deel met een looptijd langer dan één jaar.

Voorziening jubilea

Op grond van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen gevormd. Voor de berekening is uitgegaan van de datum van indiensttreding van de medewerker in het onderwijs. Vanaf deze datum bouwt de medewerker aanspraken op voor een te ontvangen jubileum-gratificatie bij 25-jarig en 40-jarig dienstverband. Er is rekening gehouden met een variabele blijfkans en een rekenrente van 1 %. Voor instellingen met een aantal FTE van 50 of meer wordt gerekend met € 750 per FTE. Gelet op de omvang van de organisatie (meer dan 50 FTE) wordt de voorziening bepaald op € 750 per FTE.

Voorziening duurzame inzetbaarheid - PO

Op basis van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs moet voor de gespaarde uren op basis van het ouderenverlof (werknemers van 57 jaar en ouder) een voorziening worden aangelegd. Deze voorziening is gebaseerd op een vooraf ingediend plan hoe deze uren de komende vijf jaren worden ingezet. De basis voor het vaststellen van de hoogte van de voorziening duurzame inzetbaarheid is het aantal uur dat een medewerker op basis van deze plannen heeft gespaard (en niet heeft opgenomen), vermenigvuldigd met de loonkosten per uur. Alleen de bijdrage van de werkgever is in de voorziening berekend. Er is gerekend met een opnamekans van 80% en een rekenrente van 1% (gebaseerd op het model zoals beschikbaar is gesteld door de PO-Raad).

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid (LFBPB) - VO

De voorziening heeft betrekking op het basisbudget en het aanvullend budget. Het basisbudget is voor personeelsleden, die maximaal 50 klokuren verlof (per fte) hebben gespaard en dit in de toekomst willen gaan opnemen. Deze uren zijn gewaardeerd tegen de loonkosten per uur. Dit is verhoogd met de werkgeverslasten. Het aanvullend budget betreft aanvullend verlof voor de oudere werknemers (vanaf 57 jaar). De hoogte van de voorziening is gebaseerd op het aantal uur vermenigvuldigd met de loonkosten per uur. Alleen de bijdrage van de werkgever is in deze voorziening berekend. Er is gerekend met een opnamekans van 80% en een rekenrente van 1% (conform model VO-Raad).

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is opgenomen ter dekking van toekomstige loonkosten van personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend, geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Deze voorziening is in 2017 voor het eerst gevormd.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening voor de gelijkmatige verdeling van onderhoudslasten wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten voor cyclisch groot onderhoud voor de komende 30 jaar op basis van het meerjarenonderhoudsplan. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van de voorziening gebracht.

Langlopende en kortlopende schulden en overige verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld. De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering en liquiditeit.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat (saldo van baten en lasten) als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

RESULTAATBEPALING

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden. De instelling heeft in haar statuten geen bepalingen opgenomen omtrent de verdeling van de winst. Er is dus geen statutaire regeling winstbestemming.

(Rijks)bijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie, verstrekt door het Ministerie van OCW, opgenomen. Tevens worden hier verantwoord de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van rijksbijdragen. Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekening clause) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden als terug te betalen subsidie zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen, verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW, gemeenten, provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten (waaronder ouderbijdragen) worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de cao uitbetaald. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het

meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door het bevoegd gezag.

Pensioenen

De instelling heeft een toegezegd pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte en contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De dekkingsgraad van het ABP ultimo 2017 is 104,4%.
Per ultimo 2016 was deze 96,6%.

Afschrijvingen

Materiële Vaste Activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten. De primaire financiële instrumenten van het bestuur, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het bestuur is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van het bestuur zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en renterisico.

Marktrisico

De instelling is werkzaam in Nederland. Het valutarisico is daarmee nihil.

De instelling loopt geen prijsrisico's.

De instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en rentedragende schulden.

Kredietrisico

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

Het bestuur heeft een treasurystatuut opgesteld waarin zij haar beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst.

Liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden

Gezien de korte looptijd van deze instrumenten benadert de boekwaarde de reële waarde.

Bepaling reële waarde

Een aantal grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening vereist de bepaling van de reële waarde van zowel financiële als niet-financiële activa en verplichtingen. Voor waarderings- en informatieververschaffingsdoeleinden is de reële waarde op basis van de volgende methoden bepaald. Indien van toepassing wordt nadere informatie over de uitgangspunten voor de bepaling van de reële waarde vermeld bij het onderdeel van deze toelichting dat specifiek op het betreffende actief of de betreffende verplichting van toepassing is.

De reële waarde van financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

B2 BALANS PER 31 december 2017

(na verwerking resultaatbestemming)

		31 december 2017	31 december 2016
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1		
Gebouwen en terreinen		598.266	612.848
Technische zaken		390.094	404.608
Vervoermiddelen		2.874	7.789
Meubilair		963.697	915.459
ICT		302.886	301.116
OLP en apparatuur		<u>102.413</u>	<u>109.671</u>
		2.360.230	2.351.491
Vlottende activa			
Vorderingen	2		
Ministerie van OCW		772.908	749.372
Overige overlopende activa		6.917	5.903
Overige vorderingen		<u>355.867</u>	<u>477.843</u>
		1.135.693	1.233.118
Liquide middelen	3	<u>4.993.519</u>	<u>4.360.489</u>
		<u>8.489.442</u>	<u>7.945.099</u>

B3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Baten			
(Rijks)bijdragen	16.571.376	15.989.100	15.601.170
Overige overheidsbijdragen en subsidies	167.700	108.500	212.730
Overige baten	603.009	447.600	708.854
	<u>17.342.085</u>	<u>16.545.200</u>	<u>16.522.753</u>
Lasten			
Personele lasten	14.350.422	14.001.400	13.614.054
Afschrijvingen	276.464	291.600	286.885
Huisvestingslasten	1.244.911	1.225.500	1.193.248
Overige instellingslasten	1.211.750	1.022.500	1.152.124
	<u>17.083.547</u>	<u>16.541.000</u>	<u>16.246.312</u>
Saldo baten en lasten	<u>258.538</u>	<u>4.200</u>	<u>276.442</u>
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	16.866	24.100	28.146
Financiële lasten	2.002	2.000	2.132
Financiële baten en lasten	<u>14.864</u>	<u>22.100</u>	<u>26.014</u>
Resultaat	<u>273.402</u>	<u>26.300</u>	<u>302.456</u>

Splitsing in sectoren

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Primair onderwijs	296.414	48.100	430.083
Voortgezet onderwijs	-23.012	-21.800	-127.627
	<u>273.402</u>	<u>26.300</u>	<u>302.456</u>

B4 KASSTROOMOVERZICHT 2017

Het onderstaande kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Hierbij wordt het saldo van baten en lasten als uitgangspunt genomen, waarop vervolgens correcties worden aangebracht voor verschillen tussen opbrengsten en ontvangsten en de kosten en uitgaven.

	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		258.538		276.442
Aanpassingen voor:				
- Afschrijvingen	266.064		264.168	
- Afschrijvingen desinvesteringen	-277.080		-478.706	
- Mutaties voorzieningen	<u>211.657</u>		<u>217.693</u>	
		200.641		3.155
Veranderingen in vlottende middelen:				
- Vorderingen	97.425		196.783	
- Kortlopende schulden	<u>59.285</u>		<u>-57.143</u>	
		<u>156.710</u>		<u>139.641</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		615.889		419.238
- Ontvangen interest	16.866		28.146	
- Betaalde interest	<u>-2.002</u>		<u>-2.132</u>	
		<u>14.864</u>		<u>26.014</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		630.753		445.252
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa	-285.203		-259.791	
Desinvesteringen materiële vaste activa	287.480		502.423	
Overige investeringen in financiële vaste activa	<u>0</u>		<u>0</u>	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		<u>2.277</u>		<u>242.632</u>
Mutatie liquide middelen		<u>633.030</u>		<u>687.884</u>
Beginstand liquide middelen	4.360.489		3.672.605	
Mutatie liquide middelen	<u>633.030</u>		<u>687.884</u>	
Eindstand liquide middelen		<u>4.993.519</u>		<u>4.360.489</u>

B5 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE BALANS

(na verwerking resultaatbestemming)

ACTIVA

VASTE ACTIVA

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
1 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	598.266	612.848
Technische zaken	390.094	404.608
Vervoermiddelen	2.874	7.789
Meubilair	963.697	915.459
ICT	302.886	301.116
OLP en apparatuur	102.413	109.671
	<u>2.360.230</u>	<u>2.351.491</u>

	Gebouw- en en terreinen	Tech- nische zaken	Vervoer- middelen	Meubilair	ICT	OLP en appara- tuur	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€

Boekwaarde

31 december 2016

Aanschafwaarde	693.464	476.341	137.918	1.193.376	746.122	320.016	3.567.242
Cum. afschrijvingen	-80.615	-71.734	-130.129	-277.919	-445.005	-210.343	-1.215.743

Boekwaarde

31 december 2016

	<u>612.848</u>	<u>404.608</u>	<u>7.789</u>	<u>915.459</u>	<u>301.116</u>	<u>109.671</u>	<u>2.351.491</u>
--	----------------	----------------	--------------	----------------	----------------	----------------	------------------

Mutaties

Investerings	8.831	15.443		111.306	123.403	26.220	285.203
Desinvesteringen	-2.452	-668		-27.161	-185.865	-71.334	-287.480
Afschrijvingen	-22.551	-29.554	-4.915	-62.036	-116.218	-30.791	-266.064
Afschr. desinvest.	1.589	265		26.128	180.451	68.647	277.080

Mutaties Boekwaarde	<u>-14.583</u>	<u>-14.514</u>	<u>-4.915</u>	<u>48.237</u>	<u>1.771</u>	<u>-7.258</u>	<u>8.739</u>
---------------------	----------------	----------------	---------------	---------------	--------------	---------------	--------------

Boekwaarde

31 december 2017

Aanschafwaarde	699.843	491.116	137.918	1.277.521	683.660	274.902	3.564.965
Cum. afschrijvingen	-101.577	-101.023	-135.044	-313.827	-380.772	-172.487	-1.204.727

Boekwaarde

31 december 2017

	<u>598.266</u>	<u>390.094</u>	<u>2.874</u>	<u>963.697</u>	<u>302.886</u>	<u>102.413</u>	<u>2.360.230</u>
--	----------------	----------------	--------------	----------------	----------------	----------------	------------------

Op een deel van de investeringen (€ 26.514) is een bedrag van € 26.514 aan subsidies in mindering gebracht. Alleen het saldo is als investering meegenomen.

De desinvesteringen hebben betrekking op het buiten gebruik stellen van activa, die ook geen opbrengstwaarde meer hebben.

De activa van SBO De Rotonde is na de fusie met SPON op 1 augustus 2016 in 2017 opgeschoond en er zijn enkele niet goed functionerende smartboards binnen de afschrijvingstermijn buiten gebruik gesteld, hierdoor is een boekverlies op de desinvesteringen ontstaan.

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON), Sliedrecht

Afschrijvingspercentages

	Vanaf	t/m
Gebouwen en terreinen	2,50 %	20,00 %
Technische zaken	4,00 %	25,00 %
Vervoermiddelen		12,50 %
Meubilair	3,33 %	100,00 %
ICT	14,28 %	50,00 %
OLP en apparatuur	5,00 %	100,00 %
	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
	€	€

2 Vorderingen

Ministerie van OCW	772.908	749.372
Overige vorderingen	355.867	477.843
Overige overlopende activa	6.917	5.903
	<u>1.135.693</u>	<u>1.233.118</u>

Ministerie van OCW

Bekostiging OCW	772.908	749.372
	<u>772.908</u>	<u>749.372</u>

Overige vorderingen

Gemeente: huisvesting	94.136	25.254
Europees Sociaal Fonds (ESF)	190.206	160.500
Overige vorderingen	71.525	292.088
	<u>355.867</u>	<u>477.843</u>

Overige overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten	6.917	5.903
	<u>6.917</u>	<u>5.903</u>

<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
€	€

3 Liquide middelen

Kasmiddelen	2.637	2.486
Banktegoeden	4.990.882	4.358.003
	<u>4.993.519</u>	<u>4.360.489</u>

Kasmiddelen

Kassen scholen	2.637	2.486
	<u>2.637</u>	<u>2.486</u>

Banktegoeden

Betaalrekening bestuur	356.314	325.470
Betaalrekening school	34.568	32.533
Spaarrekening	4.600.000	4.000.000
	<u>4.990.882</u>	<u>4.358.003</u>

PASSIVA

4 Eigen vermogen

VERLOOPOVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN

	Saldo 01-01-2017	Resultaat	Overige mutaties	Saldo 31-12-2017
Algemene reserve	4.671.868	296.228	0	4.968.096
Bestemmingsreserves privaat (B)				
Reserve schoolfondsen	124.679	-25.517	0	99.162
Fonds stichting	663.161	2.690	0	665.851
	787.839	-22.827	0	765.013
Totaal bestemmingsreserves (A + B)	787.839	-22.827	0	765.013
Eigen vermogen	5.459.707	273.402	0	5.733.109

Splitsing in sectoren

	Saldo 01-01-2017	Resultaat	Overige mutaties	Saldo 31-12-2017
Primair onderwijs	5.446.694	296.414	-19.201	5.723.907
Voortgezet onderwijs	13.013	-23.012	19.201	9.202
	5.459.707	273.402	0	5.733.109

De overige mutatie ad € 19.201 is het gevolg van een bestuursbesluit in 2011 om het publieke resultaat op schoolniveau over te dragen naar bovenschools en de algemene reserve aan te merken als strategische reserve. De bovenschoolse algemene reserve wordt volledig toegerekend aan de sector primair onderwijs.

	Saldo 01-01-2017	Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Saldo 31-12-2017
--	---------------------	----------	--------------------	---------	---------------------

5 Voorzieningen

Personeel:

Duurzame inzetbaarheid	1.979	9.589	-1.979	0	9.589
Levensfasebewust pers. beleid	42.404	11.515	0	0	53.919
Jubilea	160.370	29.673	-21.953	0	168.090
Langdurig zieken	0	235.400	0	0	235.400
	204.753	286.177	-23.932	0	466.998

Overig:

Groot onderhoud	740.020	346.500	-397.088	0	689.432
	740.020	346.500	-397.088	0	689.432
Voorzieningen	944.773	632.677	-421.020	0	1.156.430

De voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON), Sliedrecht

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
6 Kortlopende schulden		
Crediteuren	107.797	245.081
Belastingen en premies sociale verzekeringen	587.476	586.264
Schulden terzake van pensioenen	160.053	135.343
Overige kortlopende schulden	187.454	68.775
Overlopende passiva	557.125	505.157
	<u>1.599.904</u>	<u>1.540.619</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	389.319	393.389
Premies sociale verzekeringen	171.113	167.472
Premie vervangingsfonds / participatiefonds	27.044	25.403
	<u>587.476</u>	<u>586.264</u>
Overige kortlopende schulden		
Overige kortlopende schulden	187.454	68.775
	<u>187.454</u>	<u>68.775</u>
Overlopende passiva		
OCW niet geoormerkt: subsidie studieverlof	16.469	7.036
OCW: verrekenen uitkeringskosten	7.666	2.163
Nog te betalen vakantiegeld	451.916	431.922
Nog te betalen bindingstoelage	6.997	8.050
Gemeente: huisvesting	0	47.502
Vooruitontvangen bedragen	74.077	8.484
	<u>557.125</u>	<u>505.157</u>

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON), Sliedrecht

Model G Specificatie posten OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving Toewijzing			Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestatie afgerond?	
	Kenmerk	datum	EUR	EUR	Ja (aankruisen wat van toepassing is)	Nee
Studieverlof 2016-2017	776125 776280	20-09-2016	12.062	12.062	☒	☐
Studieverlof 2017-2018	852090 852116 852996	20-09-2017	19.181	19.181	☐	☒
totaal			31.243	31.243		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13 lid 2 sub b)

G2.A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale lasten Te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk datum	EUR	EUR	EUR
totaal		0	0	0

G2.B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag toewijzing	Saldo 01-01 2017	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale lasten 31-12-2017	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk datum	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
totaal		0	0	0	0	0	0

B6 TOELICHTING BEHORENDE TOT DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Voor segmentatie van de baten, lasten en het nettoresultaat 2017 over de sectoren primair en voortgezet onderwijs wordt verwezen naar de bijlage "De Sprong (504)", welke volledig voortgezet onderwijs betreft. De overige baten en lasten uit de staat van baten en lasten hebben betrekking op primair onderwijs.

Baten

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
(Rijks)bijdragen			
Vergoeding Personeel	13.092.224	12.655.300	12.347.830
Vergoeding Materiële Instandhouding	1.734.625	1.729.800	1.704.443
Vergoeding PAB	537.793	522.400	511.410
Niet-geormerkte subsidies	536.591	487.100	488.469
Ontv. doorbetalingen rijksbijdrage SWV	670.143	594.500	549.018
	<u>16.571.376</u>	<u>15.989.100</u>	<u>15.601.170</u>

Overige overheidsbijdragen en subsidies

Gemeente: huurvergoeding huisvesting	0	0	36.595
Gemeente: vergoeding gymzaal	83.370	86.100	97.836
Gemeente: vergoeding declarabele kosten	47.692	0	52.365
Gemeente: overige vergoedingen	36.638	22.400	25.933
	<u>167.700</u>	<u>108.500</u>	<u>212.730</u>

Overige baten

Inkomsten medegebruik	79.975	78.000	82.718
Overgedragen bekostiging	0	0	-12.000
Baten schoolfonds	68.484	0	78.229
Ouderbijdragen	38.509	0	33.420
Samenwerkingsverband (SWV)	169.210	202.200	269.682
Europees Sociaal Fonds (ESF)	153.453	117.700	144.847
Vergoeding uitgeleend personeel	31.264	28.900	47.418
Overige baten personeel	39.609	8.000	30.078
Overige baten	22.507	12.800	34.462
	<u>603.009</u>	<u>447.600</u>	<u>708.854</u>

Lasten

Personele lasten

Lonen en salarissen	10.396.115	13.471.000	10.292.758
Sociale lasten	1.706.309	0	1.662.916
Pensioenlasten	1.427.730	0	1.181.279
Overige personele lasten	965.752	530.400	662.689
Uitkeringen (-/-)	-145.484	0	-185.587
	<u>14.350.422</u>	<u>14.001.400</u>	<u>13.614.054</u>

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON), Sliedrecht

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Lonen en salarissen			
Salariskosten directie	909.159	882.800	854.502
Salariskosten OP	7.686.559	7.752.100	7.435.701
Salariskosten OOP	3.920.845	3.771.800	3.702.739
Salariskosten toezichthouders	10.563	14.000	13.344
Salariskosten variabele looncomp.	1.066	22.900	629
Salariskosten WKR via salaris	36.723	0	33.438
Salariskosten seniorenregeling	345.991	370.000	350.525
Salariskosten ouderschapsverlof	52.221	50.000	60.054
Salariskosten VP 1e schil - vast	234.775	613.100	147.217
Salariskosten VP 2e schil - flex	320.570	0	525.515
Salariskosten verv. studieverlof	14.168	5.400	9.517
Salariskosten verv. t.l.v. vervang. fonds	0	0	3.326
Salariskosten detachering	31.961	28.900	30.666
Salariskosten aanvullende subsidies	9.516	0	8.624
Salariskosten opname onbetaald verlof	-443	0	1.301
Salariskosten bijdr. pers. collect. IPAP	-43.519	-40.000	-40.146
Correctie sociale lasten	-1.706.309	0	-1.662.916
Correctie pensioenen	-1.427.730	0	-1.181.279
	<u>10.396.115</u>	<u>13.471.000</u>	<u>10.292.758</u>
Sociale lasten			
Sociale lasten	1.706.309	0	1.662.916
	<u>1.706.309</u>	<u>0</u>	<u>1.662.916</u>
Pensioenlasten			
Pensioenlasten	1.427.730	0	1.181.279
	<u>1.427.730</u>	<u>0</u>	<u>1.181.279</u>
Overige personele lasten			
(Na)scholing	64.705	139.500	111.899
Kweekvijver bestuur en management	10.966	15.000	13.732
Mutatie VU/EJU	691	0	0
Kosten Arbo	58.551	22.000	25.600
Dotatie voorz. duurzame inzetbaarheid	9.589	0	1.979
Onttrekking voorz. duurzame inzetbaarheid	-1.979	0	0
Vrijval voorz. duurzame inzetbaarheid	0	0	-3.920
Dotatie voorz. levensfasebewust pers. beleid	11.515	0	42.404
Vrijval schuld levensfase bewust pers.beleid	-8.705	0	-31.688
Dotatie voorz. jubilea	29.673	12.500	34.680
Dotatie voorz. langdurig zieken	235.400	0	0
Onttrekking voorz. spaarverlof	0	0	-11.552
Personele kosten contractbasis (extern)	281.962	231.000	289.684
Pers. kosten contractbasis VP 3e schil - flex	129.939	0	77.997
WKR via financiële administratie	40.359	46.700	36.557
Deelname collectieve IPAP	41.572	40.000	38.918
Overige kosten toezichthouders	9.062	5.100	5.081
Overige personeelskosten	52.451	18.600	31.318
	<u>965.752</u>	<u>530.400</u>	<u>662.689</u>

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON), Sliedrecht

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Uitkeringen (-/-)			
Uitkeringen (-/-)	-145.484	0	-185.587
	<u>-145.484</u>	<u>0</u>	<u>-185.587</u>

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden.

De WNT is van toepassing op de Stichting SPON.

Het bezoldigingsmaximum is op 20 april 2018 vastgesteld door de RvT.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Stichting SPON is € 141.000. Dit bedrag behoort tot bezoldigingsklasse D en is opgebouwd door middel van 9 complexiteitspunten.

Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	4
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren.	4

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Functiegegevens	J.P. Bijlstra
Functie	Voorzitter
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 -31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,95
Gewezen topfunctionaris	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	nee

Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 105.554
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.962
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 121.516</i>
Individueel bezoldigingsmaximum	€ 133.950
-/- onverschuldigd betaald bedrag	€ 0
Totaal bezoldiging	€ 121.516

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan N.v.t.

Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 -31/12
Omvang dienstverband 2016 (fte)	0,90
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 97.885
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.992
Totaal bezoldiging 2016	€ 110.877

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON), Slidrecht

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector

2. Bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

Functiegegevens	M. van Doorn	M.W. Heemskerk	C. van Randwijk-Nederlof
Functie	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functie vervulling in 2017	01/01 -31/12	01/01 -31/12	01/01 -31/12
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 3.521	€ 3.125	€ 3.521
Beloningen betaalbaar op termijn			
<i>Subtotaal</i>	<u>€ 3.521</u>	<u>€ 3.125</u>	<u>€ 3.521</u>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 21.150	€ 14.100	€ 14.100
-/- onverschuldigd betaald bedrag	<u>€ 0</u>	<u>€ 0</u>	<u>€ 0</u>
Totaal bezoldiging	<u>€ 3.521</u>	<u>€ 3.125</u>	<u>€ 3.521</u>
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde dienstvervulling in 2016	01/01 -31/12	01/01 -31/12	01/01 -31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 3.125	€ 3.125	€ 3.125
Totaal bezoldiging 2016	<u>€ 3.125</u>	<u>€ 3.125</u>	<u>€ 3.125</u>

Functiegegevens	B.F.L. Vermaas-v.d. Bilt	H.J.C. Vermeer
Functie	Lid	Lid
Aanvang en einde functie vervulling in 2017	01/01 -31/12	01/01 -31/12
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 3.125	€ 3.521
Beloningen betaalbaar op termijn		
<i>Subtotaal</i>	<u>€ 3.125</u>	<u>€ 3.521</u>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 14.100	€ 14.100
-/- onverschuldigd betaald bedrag	<u>€ 0</u>	<u>€ 0</u>
Totaal bezoldiging	<u>€ 3.125</u>	<u>€ 3.521</u>
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde dienstvervulling in 2016	01/01 -31/12	01/01 -31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 3.125	€ 3.125
Totaal bezoldiging 2016	<u>€ 3.125</u>	<u>€ 3.125</u>

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen. Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen uitgevoerd. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON), Sliedrecht

Personeelsbezetting

	2017	2016
	Aantal FTE's	Aantal FTE's
DIR	9,42	9,15
OP	124,62	124,83
OOP	89,83	87,60
	<u>223,87</u>	<u>221,58</u>

Het aantal FTE's is het gemiddeld aantal FTE's waarop de in de jaarrekening vermelde loonkosten betrekking hebben.

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Afschrijvingen			
Gebouwen en terreinen	22.551	22.400	26.877
Technische zaken	29.554	30.700	27.623
Vervoermiddelen	4.915	19.900	9.000
Meubilair	62.036	64.200	57.982
ICT	116.218	122.400	108.086
OLP en apparatuur	30.791	32.000	34.600
Boekverlies desinvesteringen	10.400	0	22.717
	<u>276.464</u>	<u>291.600</u>	<u>286.885</u>

Huisvestingslasten

Huur	0	0	38.195
Medegebruik	238.857	252.000	197.428
Onderhoud (regulier)	128.631	112.500	114.805
Dotatie onderhoudsvoorziening	346.500	327.500	301.100
Energie en water	168.269	177.300	181.408
Schoonmaakkosten	294.827	295.900	291.564
Heffingen	46.269	39.300	42.004
Onderhoudsbeheer	20.597	21.000	24.433
Overige huisvestingslasten	961	0	2.310
	<u>1.244.911</u>	<u>1.225.500</u>	<u>1.193.248</u>

Overige instellingslasten

Administratie- en beheerslasten

Administratie en beheer	254.942	252.000	259.527
Reis- en verblijfkosten	508	300	145
Accountantskosten	32.985	14.800	17.612
Telefoonkosten	21.364	21.700	19.327
	<u>309.799</u>	<u>288.800</u>	<u>296.609</u>

Inventaris en apparatuur

Onderh. en vervang. inventaris < 1.000,--	23.960	10.000	18.490
	<u>23.960</u>	<u>10.000</u>	<u>18.490</u>

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON), Sliedrecht

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
<i>Overige</i>			
Representatie	6.626	10.900	10.464
Contributies	18.675	18.800	17.941
Excursies / werkweek / sport	12.283	15.400	15.665
Medezeggenschap	2.890	16.300	2.670
Kabel, adsl en glasvezel	15.461	16.100	15.183
Verzekeringen	5.244	5.000	6.670
Portikosten / drukwerk	16.856	14.900	17.754
PR	5.519	9.400	6.774
Kantinekosten	24.677	26.200	26.561
Culturele vorming	4.039	6.300	2.692
Schooltest / onderzoek / begeleiding	26.921	25.100	18.421
Overige gemeente	46.731	0	50.055
Strategische projecten en frictie	88.882	114.500	83.186
Lasten overige subsidies	24.477	29.400	13.125
Lasten schoolfonds	118.536	0	104.327
Overige uitgaven	70.636	49.000	82.626
	488.453	357.300	474.113
<i>Leermiddelen</i>			
Onderwijsleerpakket	197.280	188.800	173.396
ICT	151.199	133.500	151.490
Kopieerkosten	41.059	44.100	38.025
	389.538	366.400	362.911
Totaal Overige instellingslasten	1.211.750	1.022.500	1.152.124
Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	16.866	24.100	28.146
	16.866	24.100	28.146
Financiële lasten			
Overige financiële lasten	2.002	2.000	2.132
	2.002	2.000	2.132
Totaal financiële baten en lasten	14.864	22.100	26.014
	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Specificatie accountantskosten			
Onderzoek jaarrekening 2016	15.500	14.800	17.612
Onderzoek jaarrekening 2017	13.734	0	0
Andere controleopdrachten	3.751	0	0
Fiscale adviezen	0	0	0
Andere niet-controle-diensten	0	0	0
Totaal accountantskosten	32.985	14.800	17.612

De toename van de accountantskosten is te verklaren door de toerekening van de kosten aan het betreffende controlejaar.

Stichting Specialisten in Passend Onderwijs (SPON), Sliedrecht

B7 Overzicht verbonden partijen

Model E: Verbonden partijen

Naam	Juridische Vorm 2016	Statutaire zetel	Code activi- teiten	Eigen Vermogen 31-12-2017 EUR	Resultaat jaar 2017 EUR	Art.2:403 BW Ja/Nee	Deel- name %	Consolidatie Ja/Nee
SamenwerkingsVerband PO Drechtsteden	Stichting	Sliedrecht	4	NB	NB	Nee	0	Nee
SamenwerkingsVerband VO Noordelijke Drechtsteden	Stichting	Rotterdam	4	NB	NB	Nee	0	Nee
SamenwerkingsVerband VO PasVorm	Stichting	Gorinchem	4	NB	NB	Nee	0	Nee
SamenwerkingsVerband PO Driegang	Vereniging	Gorinchem	4	NB	NB	Nee	0	Nee
SamenwerkingsVerband VO Dordrecht	Stichting	Dordrecht	4	NB	NB	Nee	0	Nee
SamenwerkingsVerband PO Dordrecht	Stichting	Dordrecht	4	NB	NB	Nee	0	Nee

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

B10 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Huurovereenkomst:

Via Europese aanbesteding is in 2014 met Eneco Zakelijk een leveringsovereenkomst aardgas gesloten voor de periode 1 januari 2015 t/m 31 december 2020. In 2017 bedragen de kosten levering aardgas € 88.816 (incl. btw).

Via Europese aanbesteding is in 2014 met DVEP energie een leveringsovereenkomst elektriciteit gesloten voor de periode 1 januari 2015 t/m 31 december 2020. In 2017 bedragen de kosten levering elektriciteit € 52.033 (incl. btw).

Via Europese aanbesteding is in 2015 met Itec een huur- en onderhoudsovereenkomst gesloten voor kopieer/printerapparatuur voor een bedrag van € 982 (excl. btw) per maand, excl. afdrukken en nietjes, voor de periode 1 oktober 2015 tot 30 september 2021. De kosten per afdruk zijn voor z/w € 0,00451 (excl. btw) en voor kleur € 0,02505 (excl. btw). In 2017 bedragen de kopieerkosten van Itec, excl. papier en nietjes, € 25.490 (incl. btw).

Via Europese aanbesteding is in 2016 met Hago een overeenkomst gesloten voor schoonmaak van de gebouwen en glasbewassing voor de periode 11 juli 2016 tot 10 juni 2020. De schoonmaakkosten zijn afhankelijk van de uit te voeren werkzaamheden in een bepaald jaar. In 2017 bedragen de schoonmaakkosten die uitgevoerd zijn door Hago € 218.678 (incl. btw).

De overeenkomst van SBO De Rotonde, waarmee SPON gefuseerd is op 1 augustus 2016, met het Alblasserdams Schoonmaakbedrijf loopt af op 1 juli 2018, daarna gaat de schoonmaak over naar Hago. In 2017 bedragen de schoonmaakkosten voor SBO De Rotonde € 32.479 (incl. btw).

SO Bleyburgh is medegebruiker van De Brede School Baanhoek West. Beide scholen maken gebruik voor de schoonmaak van de gebouwen van R&S Cleaning. In 2017 bedragen de schoonmaakkosten voor SO Bleyburgh € 17.944 (incl. btw).

Voorwaardelijk recht:

SPON heeft een voorwaardelijk recht op OCW van € 172.504. Op basis van achterliggende regelgeving zou deze vordering pas tot uitkering komen op het moment, dat SPON haar activiteiten volledig zou stoppen en zou deze uitkering dienen ter dekking van de personele verplichtingen van het VO-personeel, dat dan in dienst zou zijn van de instelling. Dit voorwaardelijke recht leidt in ieder geval niet op korte of middellange termijn tot uitbetaling aan SPON.

Intentiebesluit fusie:

In 2017 hebben SPON en het Griendencollege de intentie uitgesproken om te komen tot een bestuurlijke fusie. Met betrekking tot de intentie om te komen tot een bestuurlijke fusie met het Griendencollege heeft de Raad van Toezicht besloten goedkeuring te geven aan de uitvoering van het intentiebesluit.

B11 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Op 1 februari 2018 is de heer E. de Weers benoemd als tijdelijk lid van het College van Bestuur van SPON.

B12 ONDERTEKENING JAARVERSLAG

Opgesteld door het College van Bestuur te Papendrecht op 18 juni 2018

Dhr. J.P. Bijlstra

Voorzitter

Dhr. E. de Weers

Lid

Vastgesteld door Raad van Toezicht te Papendrecht op 18 juni 2018

Mw. M. van Doorn

Voorzitter

Dhr. M.W. Heemskerk

Lid

Mw. C. van Randwijk - Nederlof

Lid

Mw. B.F.L. Vermaas - van de Bilt

Lid

Dhr. H.J.C. Vermeer

Lid

B13 STATUTAIRE REGELING OMTRENT BESTEMMING RESULTAAT

Het college van bestuur verdeelt het resultaat over 2017 ad € 273.402 vooruitlopend op de vaststelling door de raad van toezicht als volgt over de reserves.

			<u>2017</u>
			€
Resultaat algemene reserve			296.228
Resultaat reserve schoolfonds	-25.517		
Resultaat Fonds stichting	<u>2.690</u>		
Resultaat bestemmingsreserve privaat (B)		<u>-22.827</u>	
Resultaat bestemmingsreserve (A+B)			-22.827
Resultaat Eigen vermogen			<u>273.402</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Specialisten in Passend Onderwijs

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Specialisten in Passend Onderwijs te Papendrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Specialisten in Passend Onderwijs op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2017;
- (2) de staat van baten en lasten over 2017; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Specialisten in Passend Onderwijs, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zoetermeer, 19 juni 2018
Astrium Onderwijsaccountants B.V.

Was getekend,
A. van der Have MSc RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder de eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.